

Λάρκος Λάρκου

ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ Α. ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Λευκωσία, Μάρτιος, 2023

Εισαγωγικά

Οι έρευνες για υδρογονάνθρακες ήρθαν και «αναστάτωσαν» το σκηνικό στην Α. Μεσόγειο. Υποσχέσεις, ελπίδες, διαψεύσεις, αγωγοί, ανατροπές-Κύπρος, Ισραήλ, Αίγυπτος. Άλλοι κέρδισαν, άλλοι χάνουν-ο αγωγός EastMed ολοκλήρωσε τον επί χάρτου κύκλο του.

Σε 17 άρθρα καταθέτω τη γνώμη μου γύρω από τις εξελίξεις στα ενεργειακά τα δύο τελευταία χρόνια (2022/21) με επίκεντρο χειρισμούς της Λευκωσίας.

Λάρκος Λάρκου, 15 Μαρτίου 2023

Περιεχόμενα:

1. Η καταγγελία ως άλλοθι της απραξίας, 23/10/2022
2. Η εκδίκηση της απραξίας, 04/09/2022
3. Τα «άστρα» σε παράλληλες τροχιές! 28/08/2022
4. Η «Συνθήκη» της Απτάλειας, 14/08/2022
5. Άξονες και εξορύξεις, 07/08/2022
6. Κόμβος ήταν και πάει!, 19/06/2022
7. 3+1 στην άμμο!, 15/05/2022
8. Ο αδύναμος κρίκος, 01/05/2022
9. Ενέργεια, αγωγοί και ευκαιρίες, 10/04/2022
10. Μαρμαρωμένες πολιτικές, 03/04/2022
11. Ενεργειακό σκάκι. Μόνο για παίκτες, 20/03/2022
12. Στροφές κορυφής στην Α. Μεσόγειο, 13/03/2022
13. Ελέφαντες με road map, 20/02/2022
14. Σκόνη και θρύψαλα με EastMed, 23/01/2022
15. Με «Σουπιές» και εξαπτέρυγα! 12/12/2021
16. Αντι-Navtex...μέχρι το 23!, 07/11/2021
17. Το ενεργειακό ταγκό σε νέους ρυθμούς, 07/03/2021

ΑΡΘΡΑ

1. Η καταγγελία ως άλλοθι της απραξίας, 23/10/2022

Εισβολή Ρωσίας στην Ουκρανία. Κυρώσεις. Τώρα ο πόλεμος συνεχίζεται και με άλλα μέσα. Σύμφωνα με το Reuters (13/10) ο Β. Πούτιν πρότεινε στον Τ. Ερτογάν πως «η Μόσχα μπορεί να εξάγει περισσότερο Φυσικό Αέριο μέσω Τουρκίας, μετατρέποντας την Τουρκία σε νέο εφοδιαστικό ενεργειακό κέντρο». Εξηγεί: «Θα μπορούσαμε να μεταφέρουμε τις χαμένες ποσότητες από τους αγωγούς Nord Stream στον αγωγό Turkstream που συνδέει τα ρωσικά παράλια με την Τουρκία στην Ανατολική Θράκη» (πηγή, «το Βήμα»). Ο Τ. Ερτογάν πήρε την σκυτάλη από τον Β. Πούτιν: «Η (Ανατολική) Θράκη θεωρείται ως το πιο κατάλληλο μέρος για τη δημιουργία τέτοιου κέντρου. Έχουμε δώσει εντολή στο Υπουργείο Ενέργειας και το αρμόδιο όργανο από τη ρωσική πλευρά να πραγματοποιήσουν κοινή μελέτη...δημιουργώντας στην Τουρκία τον μεγαλύτερο κόμβο φυσικού αερίου της Ευρώπης». Η εξέλιξη αυτή ενέχει μεγάλη γεωπολιτική αξία-μεγαλύτερες ποσότητες Φυσικού Αερίου από τη Ρωσία στην Τουρκία για την Ευρώπη, άρα λιγότερες μέσω αγωγών στα δυτικά της Ρωσίας. Οι δύο χώρες διατηρούν σημαντικούς διαύλους επικοινωνίας (Ασάνα, σιτηρά, μη ταύτιση Τουρκίας με την Νατοϊκή

γραμμή, πρακτικά μη κυρώσεις) και αυτό διευκολύνει τις αποφάσεις Πούτιν. Διάφοροι παίκτες αναζητούν θέσεις στη ρευστότητα που έχει δημιουργηθεί. Ισραήλ και Λίβανος είναι ένα τέτοιο παράδειγμα που δείχνει ότι όλα μπορεί να συμβούν-ακόμα και η «Χεσμπολλάχ» να αλλάξει το σκοπό, αφού το ΦΑ την αφορά. Με την συμφωνία Πούτιν-Ερτογάν προγραμματίζεται να ετοιμαστεί νέο ενεργειακό κέντρο στην Α. Θρακη. Με την συμφωνία Ισραήλ-Λιβάνου, παίζει ο ενεργειακός κόμβος του Τζεϊχάν στην Νότια Τουρκία. Η συμφωνία Ισραήλ-Λιβάνου μπορεί να διευκολύνει τη μεταφορά ισραηλινού ΦΑ στο Τζεϊχάν. Έτσι παρακάμπτονται οι δυσκολίες που προκύπτουν στα Ανατολικά της νήσου για δημιουργία αγωγών, εξαιτίας του άλυτου κυπριακού. Ο αμερικανός μεσολαβητής Amos Hochstein πέτυχε αυτό που λίγοι στοιχημάτιζαν ότι θα μπορούσε να επιτευχθεί, δεδομένης της μη σχέσης Βηρυτού-Τελ-Αβίβ.

Η Κύπρος χάνει το ένα στοίχημα μετά το άλλο. Κανένας παίκτης (ούτε καν ο Λίβανος) δεν θα περιμένει πότε θα σοβαρευτούμε. Μιλούν με τη «γλώσσα του Φυσικού Αερίου» το Ισραήλ με την Αίγυπτο, το Ισραήλ με την Παλαιστίνη, τώρα το Ισραήλ με το Λίβανο, σε άλλο επίπεδο Ρωσία-Τουρκία. Αλλά στη νήσο η μάχη για να μην αλλάξει τίποτε συνεχίζεται. Ο τίτλος από την εφ/δα ο «Φιλελεύθερος» στις 19/10: «Τουρκική προέλαση στο γήπεδο της Τσετίνκαγια – Σιωπή από ΗΕ». Συμπληρώνει: Δημιουργία νέων τετελεσμένων στο γήπεδο της Τσετίνκαγια, το οποίο

βρίσκεται εντός της νεκρής ζώνης στη Λευκωσία, κοντά στην περιοχή του Λήδρα Πάλας». Ο Αλίμ Σιντίκ, εκπρόσωπος Τύπου της Ειρηνευτικής δύναμης των ΗΕ απάντησε: «Οποιοδήποτε ισχυρισμός για αλλαγή του καθεστώτος του γηπέδου «Ταξίμ» της Τσετίνκαγια είναι λανθασμένος και παραπλανητικός. Ο χώρος θα χρησιμοποιηθεί για ποδοσφαιρικές προπονήσεις μόνο, όπως γινόταν στο παρελθόν, με την εφαρμογή αυστηρών κανονισμών για διαχείριση της χρήσης του και προστασία του καθεστώτος του εντός της νεκρής ζώνης».

Η συνέχεια πιο πίσω: Έκθεση ΓΓ του ΟΗΕ Α. Γκουτέρες, 14 Ιουνίου 2022: «Παρά τις επανειλημμένες εκκλήσεις του ΣΑ προς τις πλευρές να σεβαστούν την εξουσία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ στη νεκρή ζώνη, η καταπάτηση μέσω μη εξουσιοδοτημένων κατασκευών συνεχίστηκε». Η συνέχεια: «αναπτύχθηκε, χωρίς έγκριση, συρμάτινος φράχτης σε μήκος 12 χιλ. στη νεκρή ζώνη. Παρά τις εκκλήσεις της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, δεν απομακρύνθηκε. Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ ενημερώθηκε για τα σχέδια για έναν άλλο φράχτη, 7,5 χιλμ., ο οποίος θα κατασκευάζονταν στη νεκρή ζώνη, καταπατώντας κατά τόπους έως και 235 μέτρα πέρα από τη νότια γραμμή κατάπαυσης του πυρός». Ύστερα ο ΓΓ μιλά για τα «συστήματα ηλεκτρονικής επιτήρησης» και για «μια νέα δύναμη 300 ατόμων για σκοπούς επιτήρησης». Το πρώτο (Τσετίνκαγια), πρώτο θέμα. Ότι επισημαίνει ο ΓΓ, τελευταίο. Ότι βολεύει τη στασιμότητα πρώτο, ότι δεν την βολεύει, πάει

και χάνεται. Γι' αυτό ο ΓΓ του ΟΗΕ ρεαλιστικά υπογραμμίζει στις 14 Ιουνίου 2022:

«Οι δράσεις που ανελήφθησαν εντός και δίπλα στη νεκρή ζώνη και από τα δύο μέρη, τα επίμονα εμπόδια στο δικοινοτικό εμπόριο και τις επαφές, η συνεχιζόμενη προκλητική ρητορική και η έλλειψη προόδου στην αντιμετώπιση των ψηφισμάτων του ΣΑ που σχετίζονται με το περιφραγμένο τμήμα των Βαρωσίων, συνέβαλαν στην περαιτέρω εμβάθυνση της δυσπιστίας».

Προσλαμβάνουμε τις κινήσεις της Τουρκίας ως άλλοθι για την απραξία. Η καθημερινή, καταιγιστική πολιτική της επίρριψης ευθυνών του τύπου «ο Αναστασιάδης μια χαρά, για όλα φταίνει οι άλλοι», είναι μια απολύτως επικίνδυνη πολιτική, καθ' ότι δεν απαιτεί τίποτε από την εκλεγμένη ηγεσία, μεταφέρει τις ευθύνες σε όλους τους άλλους. Έτσι μπορεί κάθε Κυριακή να κατακεραυνώνει τους εχθρούς (ΟΗΕ, ΕΕ, τουρκική αδιαλλαξία, διεθνή κοινότητα) και έτσι να αποκτά αυτόματο πιστοποιητικό καταλληλότητας –«τους κατάγγειλα». Η πολιτική της επίρριψης ευθυνών δεν είναι αθώα. Δεν αφορά λ.χ. μια αρνητική κριτική για την στάση Τατάρ και την αντίστοιχη θετική επισήμανση της πολιτικής Ακιντζί σε αντίστοιχο θέμα. Οι σαρωτικές και ομοιόμορφες επιθέσεις, η μη διάκριση ανάμεσα στις τάσεις και τα ρεύματα που διαθέτει η Τ/Κ κοινότητα, καθώς και η γενικευμένη «ταυτοποίηση» της πολύχρωμης ταυτότητας των Τ/Κ σε ένα («όργανα της Άγκυρας»), έχουν ως μόνο στόχο την ακινητοποίηση κάθε διάθεσης ΟΗΕ και ΕΕ να

κάνουν κάτι. Αν δεν πείσεις ότι μιλάς σοβαρά, κανένας δεν θα ενδιαφερθεί περισσότερο από εμάς για ένα κατ' εξοχήν δικό μας ζήτημα!

2. Η εκδίκηση της απραξίας, 04/09/2022

Μετά τις ανακοινώσεις της κοινοπραξίας ENI-TOTAL, ήρθε η ανακοίνωση του Στέιτ Ντιπάρτμεντ στις 25 Αυγούστου. Το αμερικάνικο ΥΠΕΞ «αναγνωρίζει το δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας να αναπτύξει τους πόρους στην ΑΟΖ της». Αναμφίβολα, σημαντική δήλωση μέσα στη συγκεκριμένη συγκυρία. Ναι, αλλά ποια είναι η οριοθετημένη ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας μέσα στην οποία ασκεί τα δικαιώματά της; Είναι οι θαλάσσιες ζώνες με τις οποίες η Λευκωσία έχει υπογράψει ειδικές συμφωνίες, αυτές με Αίγυπτο και Ισραήλ. Με άλλες χώρες υπάρχουν, ως γνωστόν, σοβαρές δυσκολίες για διαφορετικούς λόγους η κάθε μια περίπτωση-Ελλάδα, Τουρκία, Λίβανος, Συρία. Ύστερα το αμερικάνικο ΥΠΕΞ προσθέτει όρους τους οποίους ο προσεκτικός αναγνώστης εύκολα διαβάζει: «Πιστεύουμε ότι οι πόροι πετρελαίου και φυσικού αερίου της Κύπρου, όπως και όλοι οι πόροι της, θα πρέπει να μοιράζονται δίκαια μεταξύ των δύο κοινοτήτων». Στην επόμενη παράγραφο, προσθέτει στην εξίσωση νέα παράμετρο-μιλά για τις χώρες της περιοχής χωρίς εξαίρεση, κατά συνέπεια βάζει στο παιχνίδι και την Τουρκία: «Η ανάπτυξη των πόρων στην Α. Μεσόγειο θα πρέπει να προάγει τη συνεργασία και να

παρέχει τα θεμέλια για διαρκή ενεργειακή ασφάλεια και οικονομική ευημερία σε ολόκληρη την περιοχή». Η υποστήριξη του Στέιτ Ντιπάρτμεντ «στο δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας να αναπτύξει τους πόρους στην ΑΟΖ της», είναι με όρους και προϋποθέσεις:

«να μοιράζονται δίκαια μεταξύ των δύο κοινοτήτων», και η «ευημερία σε ολόκληρη την περιοχή».

Όποιος ανέλυσε τη δήλωση, τότε έχει μια σφαιρική εικόνα στα πράγματα. Προφανώς η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών, που, κατά κανόνα, ακούει ή βλέπει ειδήσεις «με μια ματιά», έχει την λάθος εντύπωση. Με μισή ματιά, αλλάζουμε το νόημα των πραγμάτων- διυλίζουμε τις δυσκολίες για να νιώθουμε ότι κάπως «καλά». Έτσι επαναλαμβάνουμε διαρκώς τα ίδια κάθε μέρα, ενώ γνωρίζουμε ότι τα πάντα στο κυπριακό είναι διαλυμένα εδώ και πέντε χρόνια.

Έτσι ο Ν. Αναστασιάδης (ομιλία στο χωριό Αναφωτία, 28/8) επαναλαμβάνει τα ίδια, ενώ γνωρίζει πως κανένας άλλος δεν υιοθετεί αυτά που λέει. Είπε στην Αναφωτία πως «η διχοτόμηση της πατρίδας μας, όπως ήταν και παραμένει στόχος της Τουρκίας από το 1950», αλλά δεν τον απασχολεί ποσώς πως το 2004 ήταν μετά το 1950! Τότε το ακριβώς κάνει; Σε κάθε του ομιλία επιχειρεί να εγκλωβίσει τους πολίτες μέσα στα δίκτυα του φόβου, με παραποιήσεις, με ιστορικούς ακροβατισμούς- να περάσει το μήνυμα «μην το ψάχνετε... τίποτε δεν μπορεί να γίνει». Είπε πως «δεν

αποδεχθήκαμε (τη λύση δύο κρατών), δεν πρόκειται να υποκύψουμε και δεν πρέπει να υποκύψουμε». Όμως ο αρχιεπίσκοπος άλλα είπε αποκαλύπτοντας πως «όταν ο πρόεδρος μού μίλησε για δύο κράτη διαφώνησα μαζί του»!

Ο Ν. Αναστασιάδης σε κάθε του δημόσια παρέμβαση, επιχειρεί να διαλύσει ότι έμεινε όρθιο στην 5ετία που πέρασε. Ακόμα χειροτερο: επηρεάζει έτσι το εκλογικό κλίμα για το 2023, όντας βέβαιος πως άχρωμοι υποψήφιοι δεν δυσκολεύουν την υποκριτική συμπεριφορά του. Μετά τα ηρωικά στην Αναφωτία, η πραγματικότητα. Δήλωσε πως «ήδη, γίνονται διαβήματα για συνάντηση μου με τον ΓΓ στη Νέα Υόρκη τον Σεπτέμβριο». Αυτός είναι ο επίλογος της θητείας Αναστασιάδη: να κάνει «διαβήματα» για μια, χωρίς ατζέντα, 10λεπτη συνάντηση με τον ΓΓ του ΟΗΕ!

Στο ίδιο πλαίσιο διαχείρισης της πλήρους στασιμότητας και του εσωτερικού ακροατηρίου, η υπόθεση της έκδοσης NAVTEX. «Αρμόδια πηγή» δήλωσε στο ΚΥΠΕ (29/8) τα εξής σχετικά «με την έκδοση NAVTEX από το ΚΣΕΔ της Κυπριακής Δημοκρατίας ως αντίδραση στην τουρκική NAVTEX, με ισχύ από τις 26 μέχρι τις 29 Αυγούστου σε περιοχή μέρος της οποίας αφορά την ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας». Η αρμόδια πηγή ανέφερε πως «η Κυπριακή Δημοκρατία απαιτεί από την Τουρκία να ακυρώσει τη NAVTEX της, άμεσα». Η 29η Αυγούστου πέρασε. Έχουμε κάποια στοιχεία αν η «απαίτηση» έφερε κάποιο «άμεσο» αποτέλεσμα; Η ίδια

πηγή ανέφερε πως «αποτελεί επίσης ποινικό αδίκημα με βάση τους νόμους της Κυπριακής Δημοκρατίας». Προφανώς κάτι έχει υπόψη της η «Αρμόδια Πηγή», αλλά τι ακριβώς; Έτσι η αρμόδια πηγή συνέχισε λέγοντας πως «αυτή η ενέργεια της Τουρκίας είναι παράνομη και αποτελεί παραβίαση του διεθνούς δικαίου και των διαδικασιών θαλάσσιας ασφάλειας». Αλλά με βάση την προηγηθείσα εμπειρία, ποια NAVTEX είχε πραγματική ισχύ και ποια ήταν ένα απλό κείμενο; Στο δια ταύτα η ίδια πηγή λέει πως «Λευκωσία σε κάθε περίπτωση κάνει τις απαραίτητες ενέργειες για να διαφυλάξει τα συμφέροντα της Κυπριακής Δημοκρατίας ως κυρίαρχο κράτος». Δεν είναι χρήσιμο να μάθουμε ποιες ήταν αυτές οι «απαραίτητες ενέργειες», προς ποιους έγιναν, και κυρίως, πώς αυτές υλοποιήθηκαν; Στο τέλος, η πηγή είπε και μιαν αλήθεια, πως «οι αρχές της Δημοκρατίας παρακολουθούν την κατάσταση». Αυτό είναι το μόνο που μπορούν να κάνουν οι αρχές: «να παρακολουθούν την κατάσταση».

Ο Ν. Αναστασιάδης σπατάλησε μια ολόκληρη περίοδο στα τεχνάσματα και τις αποχωρήσεις- με απέναντι τον Μ. Ακιντζί. Τώρα που κάθε Κύπριος βλέπει τα αποτελέσματα της πολιτικής του, συνεργάτες του παράγουν καπνογόνα τύπου «αρμόδια πηγή» για να σκεπάσουν την πλήρη ακινησία. Με τη διπλωματία των NAVTEX, ίσως φτάσεις λίγο έξω από τις Φοινικούδες, αλλά πάντως «ψάρια» δεν πιάνεις!

Αλλά το σοβαρό παιχνίδι της κανονικής διπλωματίας έχει κανόνες-και εκεί μπορεί να ποντάρει η Κύπρος. Σημαντικοί

παίκτες έχουν συμφέρον να επιλυθεί το κυπριακό, να ομαλοποιηθεί η κατάσταση για να παίξουμε στο γήπεδο των κοινών συμφερόντων, όπως διαμορφώνεται την τελευταίο χρονική περίοδο. Να ένα εξαιρετικά σοβαρό κεφάλαιο για το 2023, (κυπριακό, φυσικό αέριο, ευρωτουρκικά), κεφάλαιο για σοβαρούς παίκτες!

3.Τα «άστρα» σε παράλληλες τροχιές! 28/08/2022

Όταν τα «άστρα» συγκλίνουν, συμβαίνουν συναντήσεις κορυφής:

Ν. Αναστασιάδης: «Εάν η Τουρκία επιλέγει να προστατεύσει τα δικαιώματα των Τ/Κ σε μια ξεχωριστή, ανεξάρτητη οντότητα, τότε θα πρέπει να περιοριστεί εις όσα αναλογούν στην ΑΟΖ της εν λόγω παρανόμου οντότητας και συνεπώς δεν έχουν λόγο να αμφισβητούν τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας», (2/1/18).

Ο ΥΠΕΞ της Τουρκίας Μ. Τσαβούσογλου (23/8)

«αναφερόμενος στις ανακοινώσεις της κοινοπραξίας ENI-TOTAL για την κυπριακή ΑΟΖ, σημείωσε ότι «το σημείο αυτό που γίνονται γεωτρήσεις είναι νοτιότερα από το νότιο όριο της υφαλοκρηπίδας μας. Υπάρχουν επίσης οι περιοχές που μάς έχει αδειοδοτήσει η «τδβκ». Στο παρελθόν έχουμε κάνει εργασίες εκεί και στο μέλλον θα γίνουν». Η Τουρκία στην

ουσία, υλοποιεί το «όραμα» Αναστασιάδη: «Να περιοριστεί εις όσα αναλογούν στην ΑΟΖ της εν λόγω παρανόμου οντότητας και συνεπώς δεν έχει λόγο να αμφισβητεί τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας». Έτσι, αντί προσπάθειες για την συνολική επίλυση του κυπριακού και στη συνέχεια την οριοθέτηση ΑΟΖ ανάμεσα σε κυρίαρχα κράτη, τώρα έχουμε,

Πρώτο, η Κυπριακή Δημοκρατία με γεωτρήσεις στη νότια ΑΟΖ της, εκεί που η Τουρκία «δεν έχει λόγο να την αμφισβητεί»,

Δεύτερο, η Υπουργός Εμπορίου στη Λευκωσία το επιβεβαιώνει: «τα κομμάτια αυτά (ENI-TOTAL) βρίσκονται σε περιοχή που δεν αμφισβητείται από την Τουρκία» (πηγή, ΕΡΤ).

Έτσι η Τουρκία περιορίζεται «εις όσα της αναλογούν» και ο Τσαβούσογλου εξηγεί: «εργασίες στις περιοχές που μάς έχει αδειοδοτήσει η «τδβκ».

Ο Μ. Τσαβούσογλου υποστήριξε ότι «η λύση του ζητήματος της Ανατολικής Μεσογείου στην πραγματικότητα εξαρτάται από το μοίρασμα των εσόδων στην Κύπρο. Δηλαδή το 50% του ζητήματος. Η δίκαιη κατανομή των εσόδων». (πηγή: ΚΥΠΕ). Στις συγκλίσεις Χριστόφια-Ταλάτ το ζήτημα αυτό είχε κλείσει με έναν πολύ λογικό τρόπο. Τα έσοδα από το φυσικό αέριο στην Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα, κατανομή των εσόδων στις πολιτείες με βάση το ποσοστό 80 με 20%. Στα

πλαίσια της διάλυσης του διαπραγματευτικού τοπίου, ο Ν. Αναστασιάδης ακύρωσε και αυτή την σύγκλιση. Έτσι, χωρίς βάση για οτιδήποτε, όλα είναι μετέωρα. Τώρα ο Μ. Τσαβούσογλου κάνει λόγο για «δίκαιο μοίρασμα των εσόδων» αλλά πλέον δεν υπάρχει διαπραγματευτική βάση και τα κανάλια διαβούλευσης (ΟΗΕ, ΕΕ) έχουν κατεβάσει μηχανές. Ο κανόνας κλασικός: άλλο το κυπριακό πάνω στις ράγιες, άλλο το κυπριακό, βάρκα στο γιαλό...Όταν όλα κινούνται πάνω σε ανεξέλεγκτο ρυθμό, οι αριθμοί βοηθούν να κατανοήσουμε πως εξελίσσεται το παιχνίδι επί του εδάφους. Οι αριθμοί είναι εντυπωσιακοί από κάθε άποψη: «Από την 1η Ιανουάριου μέχρι τις 15 Αυγούστου του 2022 4πλασιάστηκε ο αριθμός των Ε/Κ, καθώς και οι διελεύσεις οχημάτων Ε/Κ από τα οδοφράγματα προς τα κατεχόμενα. Συνολικά 1.446.838 πρόσωπα διακινήθηκαν από και προς τις ελεύθερες περιοχές. Την ίδια περίοδο, οι διελεύσεις οχημάτων από τα οδοφράγματα προς τα κατεχόμενα αυξήθηκαν στις 783.858. Φέτος μέχρι τις 15 Αυγούστου είχαν διακινηθεί συνολικά 838.209 Ε/Κ σε σχέση με 220.604 την αντίστοιχη περίοδο του 2021. Φέτος διακινήθηκαν από και προς στις ελεύθερες περιοχές και 533.197 οχήματα Ε/Κ καθώς και 250.661 οχήματα Τ/Κ. Πέρσι μέχρι τις 15 Αυγούστου είχαν διακινηθεί 133.596 οχήματα Ε/Κ και 97.544 Τ/Κ» (Πηγή: «ο Φιλελεύθερος», ρεπορτάζ Ε. Παϊζάνου).

Το θέμα έχει τη μικρή του ιστορία: τα σημεία διέλευσης άνοιξαν στις 23 Απριλίου 2003. Μια βδομάδα πίσω, στις 16

Απριλίου 2003, στη Στοά του Αττάλου, η υπογραφή της Συνθήκη Προσχώρησης της Κύπρου στην ΕΕ. Η Άγκυρα πήρε την απόφαση για άνοιγμα σημείων διέλευσης και την επέβαλε στον Ραούφ Ντενκτάς-τα συρματοπλέγματα ήταν η ιδεολογία του. Έτσι η Άγκυρα (κυρίως, Α. Γκιουλ) θέλησε να δείξει ευελιξία μπροστά στην ευρωπαϊκή πρωτοπορία της Κύπρου.

Ένα σημαντικό τμήμα Ε/Κ έχει ενστάσεις, θεωρεί λάθος τις διελεύσεις. Η πραγματικότητα δεν δικαιώνει τις ανησυχίες του. Το πιο γνωστό παράδειγμα: η δράση της υπό τον Τάκη Χατζηδημητρίου και Αλί Τουντζάι Τεχνικής Επιτροπής για τη διατήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Η ΤΕ κτίστηκε πάνω στη ρωγμή της 23ης Απριλίου 2003. Αν δεν υπήρχε η δράση της, σημαντικά δείγματα γραφής της κυπριακής, πολιτιστικής ταυτότητας θα ήταν ήδη ένα βουνάρι.

Το πιο σημαντικό κομμάτι αυτής της ρωγμής: η επανασύνδεση της μνήμης, η επικοινωνία, η γνώση, η ανάπτυξη δεσμών σε πολιτικό, συνδικαλιστικό, κοινωνικό επίπεδο. Η επανασύνδεση της μνήμης δεν είναι κάτι εύκολο όπως, ίσως, μερικοί πιστεύουν. Είναι μια επώδυνη διαδικασία-αναγκαία όμως αν θέλουμε να βλέπουμε το «δάσος». Τι λένε οι αριθμοί στον «Φιλελεύθερο»; Όταν η πολιτική ηγεσία αφήνει το ρου του ποταμού ανεξέλεγκτο (Μον Πελεράν, Κραν Μοντάνα, «ιδεοθύελλες» για δύο

κράτη), όλα καταλήγουν στο να γίνονται ένα σκορποχώρι. Η ηγεσία περί άλλων τυρβάζει. Σήμερα πολλοί πολίτες «δεν ξεχνούν» τον Ε/Κ ηγέτη, αυτόν που πέταξε την επίλυση στον αέρα για να «πετά» η Λεμεσός. Μετρά η ακρίβεια. Συν η τιμή στα καύσιμα. Αφού ο ηγέτης στραβά αρμενίζει, ο καθένας «κολυμπά» στη στασιμότητα, όπως νομίζει καλύτερα...

4. Η «Συνθήκη» της Αττάλειας, 14/08/2022

Το γεωτρύπανο «Αμπντούλ Χαμίτ- Χαν» άρχισε εργασίες στον κόλπο της Αττάλειας στις 9/8, περιοχή Yorukler Bay. Την ίδια μέρα ο Υπεξ Ι. Κασουλίδης σε ρεπορτάζ στον «Πολίτη» εξέθεσε τις σκέψεις του: «Εκτός συγκλονιστικού απροόπτου, ο προορισμός του (γεωτρύπανου) βρίσκεται σε σημείο εντός της κυπριακής ΑΟΖ. Πιθανά σημεία είναι επτά στο σύνολο, από τα οποία τα έξι βρίσκονται εντός της κυπριακής ΑΟΖ»

Τι σημαίνουν οι ειδήσεις της 9ης Αυγούστου;

- Επειδή έχουμε εκπαιδευτεί στις βολικές ερμηνείες, δυσκολευόμαστε να δούμε την πραγματικότητα όπως τρέχει: ότι έκανε ο Αναστασιάδης στο Κραν Μοντάνα, και μετά, το πληρώνει η Κύπρος σε κανονική βάση-ΑΟΖ, γεωτρύπανα
- Ειδικότερα: οι τριμερείς της Κύπρου με Αίγυπτο, Ισραήλ, Ελλάδα είχαν ως ανομολόγητο στόχο τον αποκλεισμό της Τουρκίας από τους ενεργειακούς σχεδιασμούς της περιοχής. Οι δηλώσεις Μητσοτάκη, Νετανιάχου, Αναστασιάδη στην

Αθήνα στα «εγκαίνια» του EastMed μιλούν από μόνες τους (2/1/2020)

- Όποιος γνωρίζει στοιχειώδη πράγματα για την τουρκική διπλωματία, ήταν βέβαιος ότι η Τουρκία θα αντιδρούσε έντονα μπροστά σε αυτό το σκηνικό. Η Άγκυρα, κατα κανόνα, ανακοινώνει δημόσια τις αποφάσεις της. Ο Τ. Ερτογάν αυτό έκανε: «Κανένας δεν θα μπορέσει να εγκλωβίσει την Τουρκία στον κόλπο της Αττάλειας». (31-8-20)

- Η «Αχίλλειος πτέρνα» της τουρκικής διπλωματίας ονομάζεται «Συνθήκη των Σεβρών», 1920-περικύκλωση της επικράτειάς της από διάφορες δυνάμεις, 1920-22. Όταν ο Τ. Ερτογάν μιλούσε «για τον κόλπο της Αττάλειας», ίσως αυτό είχε υπόψη του. Όταν ο Τσαβούσογλου έλεγε πως «επιχείρησαν να στείλουν εννέα φορές πλοία στην υφαλοκρηπίδα μας αλλά τους αποτρέψαμε» (7/8), ίσως αυτό είχε υπόψη του.

- Οι λεγόμενες «τριμερείς» σε συνάρτηση με την εγκατάλειψη του Πλαισίου Γκουτέρες, έφεραν (και) αυτά τα αποτελέσματα που είδαμε χθες: 1. Η Τουρκία είδε τις τριμερείς ως προσπάθεια απομόνωσής της. 2. Έτσι από το μηδέν απέκτησε 4 γεωτρύπανα και 2 πλοία για σεισμικές έρευνες. 3. Επιχειρεί να δώσει λύση «στο από 100 δις προβλεπόμενο κόστος ενέργειας ως το τέλος του 2022», (ομιλία Ερτογάν, «Χουρριέτ», 9/8)

Το τουρκικό γεωτρύπανο «Αμπντούλ Χαμίτ- Χαν» ξεκίνησε τις εργασίες του στον κόλπο της Αττάλειας, αλλά στο

κυπριακό «γεωτρύπανο» ουδέν τρέχει. Με επίθετα και ατάκες προσπαθούμε να δούμε το είδωλό μας ανάποδα:

Μιλούμε για «φιέστα Ερτογάν» στη Μερσίνα για να κρύψουμε την πολιτική μας μοναξιά. Και όμως είναι στον τέως υπουργό εξωτερικών Ν. Χριστοδουλίδη που ανήκει η φράση «οι τριμερείς Κύπρου – Ελλάδας – Ισραήλ και Ελλάδας -Αιγύπτου έχουν, ανάμεσα σε πολλά άλλα, θωρακίσει πολιτικά και νομικά την ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας», (πηγή: «Πολίτης», 01/12/2019)

Μιλούμε για «πανηγύρια του Ντονμέζ» στη Μερσίνα, για να εμποδίσουμε τη σκέψη των ανθρώπων να θέσει ερωτήματα. Μια πολιτική κρίνεται εκ του αποτελέσματος της, όχι από τις προθέσεις της. Ο EastMed πέρασε στο χρονοντούλαπο της ιστορίας. Η Αίγυπτος κάνει παιχνίδι-η Φον Λάϊεν στο Κάιρο, ο Σίσι στο Βερολίνο. Τώρα, ενόψει «Αμπντούλ Χαμίτ Χαν» ποια διαβήματα έκανε ο Σίσι στον Ερτογάν;

Και, όμως, αποφασίστηκε να δημιουργηθεί «Μόνιμη Γραμματεία Τριμερών Μηχανισμών» στο Κυπριακό ΥΠΕΞ, ενώ η Αίγυπτος και το Ισραήλ απέρριψαν την ιδέα να οργανώσουν εκείνες «Γραμματεία». Και όμως, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης, σύμφωνα με δήλωση του ιδίου του Γ. Λιλλήκα, τού πρότεινε να αναλάβει «Γενικός Γραμματέας της Γραμματείας», θέση «που αποδέχθηκε, αφού προβληματίστηκε πάρα πολύ». (πηγή: Offsite, 1/12/21). Και όμως, αποφασίστηκε η «μίσθωση υπηρεσιών τριών επιστημονικών συνεργατών για υποστήριξη της Μόνιμης

Γραμματείας Τριμερών Μηχανισμών» (Πηγή, ιστοσελίδα ΥΠΕΞ). Αυτά τα ερωτήματα δείχνουν πως σε μια κρίσιμη στιγμή, μετρά μόνο η ικανότητα να κτίζεις συμμαχίες από στέρεα υλικά. Σε κάθε εξέλιξη οφείλουμε να κάνουμε την αξιολόγησή της. Ζυγίσαμε σωστά τα δεδομένα; Πήραμε τις σωστές αποφάσεις; Ή μήπως ότι σχεδιάσαμε βρίσκεται στο κενό, και τώρα αλλάζουμε την ατζέντα σφυρίζοντας αδιάφορα; Η αδυναμία να δημιουργήσουμε κοινή γνώμη με κριτική προσέγγιση στα πράγματα, διευκολύνει τους έχοντες την κύρια ευθύνη για τα τραγικά αδιέξοδα να δρουν χωρίς πολιτικό κόστος.

Το κυπριακό για μια σειρά από λόγους ανήκει στην κατηγορία των θεμάτων που δεν θεωρούνται «παγωμένα». Ισχυροί συσχετισμοί δύναμης που το συγκροτούν, δεν ευνοούν διατήρηση του σημερινού status quo-η διατήρηση ή η εμβάθυσή του εγκυμονεί σοβαρότερους κινδύνους από τους υφιστάμενους. Υπάρχει δυνατότητα για αλλαγή-με προϋποθέσεις βέβαια. Η πολιτική που οδήγησε στην ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ έπεισε χώρες να αλλάξουν στάση, δημιούργησε αξιόπιστη προοπτική και τελικά οδήγησε στην ένταξη. Η πολιτική αυτή αποτελεί και σήμερα τον πρακτικό κανόνα για αξιοποίηση, (συν φυσικό αέριο). Πέτυχε γιατί δεν έλεγε «έχω δίκαιο, βοηθήστε με», αλλά «σας συμφέρει να με βοηθήσετε» για να λύσουμε δύο μεγάλα ζητήματα σε Ευρωπαϊκή «συσκευασία»-Κυπριακό, Ευρωτουρκική σχέση, άρα με λύσεις στο μεγάλο κάδρο της Α. Μεσογείου.

Η ουσιώδης ερμηνεία των εξελίξεων στις 9 Αυγούστου: η εγκατάλειψη της διπλωματίας και των διαπραγματεύσεων, η εγκατάλειψη του πεδίου στο οποίο η Κύπρος έχει σημαντικά πλεονεκτήματα (ΕΕ-ΟΗΕ, 2017-20) έχουν ήδη οδηγήσει στα αδιέξοδα που όλοι βλέπουμε. Οι όροι διεξαγωγής της διαπάλης μεταφέρθηκαν από τη διπλωματία στο γήπεδο που ευνοεί τη στροφή της Τουρκίας στο κυπριακό μετά το 2020-Ε. Τατάρ, «δύο «κράτη».

Ακρισία και ιδιοτέλεια μάς έφεραν στο σημερινό αποτέλεσμα. Ακρισία και ιδιοτέλεια μαζί.

5. Άξονες και εξορύξεις, 07/08/2022

Ξεκίνησε επί Γ. Κληρίδη με πρωτοβουλίες Ρολάνδη. Έκανε βήματα προόδου επί Δ. Χριστόφια. Ολοκληρώνει 10 χρόνια με Ν. Αναστασιάδη. Φυσικό αέριο, ερευνητικό πρόγραμμα, εξορύξεις. Απολογισμός: αέριο στο βυθό, ο Eastmed στα αζήτητα, τριμερείς στο συρτάρι, συμφωνία ΕΕ-Αιγύπτου-Ισραήλ, αποκλεισμός δραστηριότητας του ερευνητικού σκάφους Nautical Geo. Ύστερα η Τουρκία: με ελάχιστες δυνατότητες πριν 5 χρόνια για έρευνα/εξόρυξη, με αποκλεισμό από περιφερειακές συνεργασίες, τεράστια εξάρτηση από εισαγωγές ΦΑ (Νιγηρία, Αλγερία, Ιράκ, Αζερμπαϊτζάν, Ιράν).

17 χρόνια μετά: Η Κύπρος εκτός ενεργειακού νυμφώνος. Η Τουρκία ετοιμάζεται να μεταφέρει σε εγκαταστάσεις της-σε ένα χρόνο από τώρα, ΦΑ από την Μαύρη Θάλασσα. Στις 9/8 το γεωτρύπανο «Αμπντούλ Χαμίτ Χαν», θα αρχίσει έρευνα στην Α. Μεσόγειο με απόπλου από το λιμάνι της Μερσίνας. Στα χρόνια που μεσολάβησαν, η χώρα αυτή έχει πλέον 4 γεωτρύπανα-με το τελευταίο να είναι πιο αναβαθμισμένο τεχνολογικά (7ης γενιάς)- «Αμπντούλ Χαμίτ Χαν», μήκους 238 μέτρων και πλάτους 42 μέτρων.

Πώς η Κύπρος που ξεκίνησε πριν 17 χρόνια σχεδιασμούς/επαφές/έρευνες έμεινε στα ρηχά, ενώ η Τουρκία που μπήκε πολύ αργότερα στο παιχνίδι, ήδη κινείται στα βαθιά; Η εγκατάλειψη της διαπραγματευτικής διαδικασίας, 2017/20. Η απόλυτη ενασχόληση του ηγέτη της χώρας με τα «χρυσά διαβατήρια». Η μικρή χώρα-θύμα εισβολής που διέθετε συμπάθειες στο διεθνή χώρο, σταδιακά απώλεσε μεγάλο μέρος της αξιοπιστίας της.

Η ψευδαίσθηση ότι εγκαταλείποντας τη γραμμή της επίλυσης, θα μπορούσαμε να επιβάλουμε τη γραμμή μας με άλλα μέσα-είτε μέσω Ισραήλ, είτε μέσω τριμερών σχημάτων («άξονες»), είτε, σε συνδυασμό των πιο πάνω, με κυρώσεις κατά Τουρκίας μέσω ΕΕ.

Η στροφή της τουρκικής πολιτικής έχει δημιουργήσει νέες ισορροπίες τις οποίες η Ε/Κ ηγεσία δεν μπορεί να επηρεάσει.

Αντίθετα, όταν η διαπραγματευτική διαδικασία ήταν κάτω από την ομπρέλα ΟΗΕ-ΕΕ, τα δεδομένα ήταν διαφορετικά-υποσχόταν αποτέλεσμα. Τώρα η Ε/Κ ηγεσία παρακολουθεί τις ειδήσεις για να μάθει πού θα πάει το γεωτρύπανο και ανάλογα να βγάλει και μια ανακοίνωση.

Ήταν νομοτελειακά όλα αυτά; Κανένας δεν τα προέβλεψε; Ένας μόνο. Κώστας Σημίτης: «Η ανεύρεση κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου στην λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου δημιουργούν προϋποθέσεις συνεργασίας, αλλά και ενέχουν τον κίνδυνο οριστικών ρήξεων», Λευκωσία, 29/11/2013.

Οι οριστικές ρήξεις δεν προκύπτουν από το πουθενά. Επιλέγονται ή προκύπτουν εκ του αποτελέσματος. Στην περίπτωση Αναστασιάδη έχουν επιλεγεί. Το 2016 ζητούσε πρόταση του εδαφικού με την ελπίδα να μην μπορεί ο Ακιντζί να κάνει το έξτρα βήμα! Στο Μον Πελεράν, η Ε/Κ πλευρά πρότεινε για το εδαφικό 29.2%, και η Τ/Κ 28.2%. Ο δικηγόρος Π. Πολυβίου, μέλος της Διαπραγματευτικής Ομάδας, δήλωσε στις 29/7 στον «Πολίτη» 107.6 & 97.6, πως «ξαφνικά έγινε ένα μικρό θαύμα και βρεθήκαμε εντός ακτίνας συμφωνίας...Μας χώριζαν πολύ – πολύ μικρά πράγματα». Βέβαια κανένα θαύμα δεν έγινε. Ήταν εκεί ο Μ. Ακιντζί, ο οποίος μπορούσε να διαβάσει σημαντικές ευαισθησίες (και) της Ε/Κ κοινότητας. Γνώριζε πως χωρίς σοβαρές εδαφικές αναπροσαρμογές στην Ε/Κ πολιτεία, όλα θα πήγαιναν στον κλασσικό μας φαύλο κύκλο.

Αφού ο Μ. Ακιντζί έδειξε ηγετικότητα και πήρε το εδαφικό σε ακτίνα συμφωνίας, ο Αναστασιάδης άλλαξε θέση- δήλωνε «να προταχθεί η ασφάλεια»! Κραν Μοντάνα, οκτώ μήνες μετά. Τα πρακτικά του ΟΗΕ μιλούν: «Ο ΓΓ ενημέρωσε (τον Ν. Αναστασιάδη) ότι η Τουρκία του παρουσίασε κάποιες ιδέες εμπιστευτικά. Η Τουρκία υπέδειξε την πρόθεση της να καταργηθεί η Συνθήκη Εγγυήσεων του 1960 και το μονομερές δικαίωμα επέμβασης» (πηγή: ο Φιλελεύθερος, 30/11/2021)

Οι τακτικισμοί (πρώτα εδαφικό) και οι μανούβρες του ιδίου (πρώτα ασφάλεια), εξαντλήθηκαν. Του έμεινε μια μόνο επιλογή: να σηκωθεί και να φύγει. Ο Π. Πολυβίου είπε στον «Πολίτη» και τα εξής: «Ο Ακκιντζί ήθελε να μείνουμε στο Μον Πελεράν, ή να πάμε Κύπρο και να επιστρέψουμε πίσω σε δύο με τρεις μέρες μάξιμουμ, για να διατηρηθεί το μομέντουμ. Δυστυχώς, ο Πρόεδρος αποφάσισε κάτι άλλο. Χάσαμε δύο μεγάλες ευκαιρίες. Εγώ γνωρίζω ότι στο τραπέζι ήταν το 28,2% και 29,2% που ήταν μεγάλη επιτυχία. Εάν το εδαφικό έκλεινε στο 28,7%, έστω, θα ήταν θρίαμβος, αφού θα επέστρεφαν 80 με 85 χιλιάδες Ε/Κ πρόσφυγες».

Έτσι γύρισαν όλα στην κυπριακή μας ρουτίνα. Στις 25 Ιουλίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το ετήσιο «Πρόγραμμα Δράσης 2022 για την Τουρκοκυπριακή Κοινότητα», ύψους 33,4 εκατ. ευρώ. Η Επίτροπος Συνοχής και Μεταρρυθμίσεων

Ελίζα Φερέιρα: «Είμαι πεπεισμένη ότι το πρόγραμμα θα συμβάλει στις προσπάθειες για την επανένωση της Κύπρου, η οποία είναι ο απώτερος στόχος του προγράμματός μας». Το πρόγραμμα παρέχει ουσιαστική χρηματοδότηση στην Επιτροπή για τους Αγνοούμενους και στην Τεχνική Επιτροπή για την Πολιτιστική Κληρονομιά, με σκοπό την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στην Κύπρο. Ουσιαστική βοήθεια για την εφαρμογή της δέσμης μέτρων για την ΠΟΠ Χαλλούμι/Hellim. Μεταξύ 2006 και 2022 διατέθηκαν 656 εκατ. ευρώ για έργα στο πλαίσιο του προγράμματος βοήθειας, το οποίο διαχειρίζεται η Γενική Διεύθυνση Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (REFORM) της Επιτροπής». (Πηγή: Δελτίο Τύπου της Επιτροπής). Όλα αναπτύσσονται με στόχο την «επανένωση της Κύπρου»- αλλά το λέει αυτό μόνο η Επιτροπή. Το κράτος- μέλος δεν έχει να πει κάτι για την μεγάλη δυνατότητα της ΕΕ, λες και το πρόγραμμα αφορά τη...Μάλτα.

Το ζήτημα για την Κύπρο είναι καθαρό: ή μαζί με το πρόγραμμα θα αναπτύσσεται μια δραστήρια πολιτική για την επίλυση ή το πρόγραμμα για την Τ/Κ κοινότητα θα εξελίσσεται δίπλα από το κύριο πολιτικό του σώμα. Η Επίτροπος «είναι πεπεισμένη» για το πρώτο, η παράδοσή μας δείχνει το δρόμο..

6. Κόμβος ήταν και πάει! 19/06/2022

ΕΕ, Ισραήλ και Αίγυπτος στις 15/6 στο Κάιρο υπέγραψαν Μνημόνιο για την εξαγωγή ισραηλινού φυσικού αερίου στην Ευρώπη. Υπέγραψαν πως «το αέριο θα μεταφερθεί από το Ισραήλ στην Αίγυπτο μέσω υπάρχοντος αγωγού και η Αίγυπτος θα χρησιμοποιήσει τις εγκαταστάσεις της για να υγροποιήσει το αέριο για μια σταθερή ροή φυσικού αερίου προς την Ευρώπη. Η συμφωνία πρόκειται να συνεχιστεί τουλάχιστον έως το 2030 και θα μειωθεί σταδιακά έως το 2050» («ο Φιλελεύθερος», 15/6). Η πρόεδρος της Επιτροπής Φον ντερ Λάιεν, δήλωσε πως το μνημόνιο «θα συμβάλει στο να καταστεί η Αίγυπτος περιφερειακός ενεργειακός κόμβος». Αυτή τη φράση την έχει πει ο Ν. Αναστασιάδης αμέτρητες φορές. Όμως χθες καθώς η Αίγυπτος ενίσχυε τον κομβικό της ρόλο, η Κύπρος καθόταν στον πάγκο. Αυτό είναι το ακριβό τίμημα του τυχοδιωκτισμού. Το τοπίο, όπως το διαμόρφωσαν ΟΗΕ-ΕΕ στο κυπριακό, αντικαταστάθηκε από τριμερείς τελετές. Οι τριμερείς τελετές με τη σειρά τους άλλαξαν τις περιφερειακές ισορροπίες και, τα δύο στοιχεία μαζί, οδήγησαν στο χθεσινό αποτέλεσμα. Κανένας διεθνής παίκτης δεν θα περιμένει πλέον τον κάθε Ε/Κ πολιτευτή, εάν και τότε θα σκεφτεί σοβαρά. Μάς έχουν καταλάβει όλοι, γι' αυτό παίρνουν αποφάσεις ερήμην της Λευκωσίας. Τις

υλοποιούν και προχωρούν, ενώ η Κύπρος οργανώνει με απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου... «Μόνιμης Γραμματείας Τριμερών Μηχανισμών Συνεργασίας» η οποία «θα συμβάλει ουσιαστικά στον στόχο της περιφερειακής ενσωμάτωσης για τα κράτη της Ανατολικής Μεσογείου» (6/2/2021). Ο τέως υπουργός Εξωτερικών Ν. Χριστοδουλίδης «δήλωσε κατηγορηματικά ότι έχουμε θωρακίσει νομικά και πολιτικά τα θαλάσσια όριά μας μέσα από τις συμφωνίες και τις συμμαχίες με τις χώρες της περιοχής». («ο Φιλελεύθερος», 19/1/2020). Η εξαπάτηση της κοινής γνώμης με τις τριμερείς βρίσκεται στην απογείωσή της: Αίγυπτος και Ισραήλ (οι βασικοί εταίροι στις τριμερείς τελετές) υπέγραψαν σύμφωνο μεταξύ τους για μεταφορά ισραηλινού φυσικού αερίου μέσω Αιγύπτου στην ΕΕ. Η εξαπάτηση της κοινής γνώμης πήρε τέλος με τον τερματισμό του αγωγού EastMed. Οι κύριοι υπεύθυνοι για τα μεγάλα τεχνάσματα, σιωπούν. Αυτοί που κλείδωσαν το κυπριακό στην 5ετή απραξία, σήμερα μιλούν για «ξεκλείδωμα» της διαδικασίας. Αυτοί που πέταξαν στον κάλαθο μια ισχυρή δυνατότητα της νήσου, σήμερα εμφανίζονται ως «ειδικοί» για πως να «ξεκλειδώνουν» το ενεργειακό! Αλλά το τριπλό ζήτημα παραμένει: άλυτο κυπριακό, τριμερείς τέλος, το ενεργειακό κλειδί στο Κάιρο! Έτσι περνάει ο χρόνος και οι αναπροσαρμογές δείχνουν ποιοι μένουν στάσιμοι και ποιοι παίρνουν ρεαλιστικές αποφάσεις. Μερικές φορές προσποιούμαστε ότι οι «κουτόφραγκοι» δεν γνωρίζουν τι έγινε στο Κραν Μοντάνα ή ποιος πρόεδρος μετέτρεψε το ζήτημα της χορήγησης

ευρωπαϊκής ιθαγένειας σε παγκόσμιο φεστιβάλ δυσφήμισης τόσο της χώρας του, όσο και της έννοιας της συμμετοχής σε κοινές ευρωπαϊκές αρχές. Μέσα σε αυτή την παραζάλη της συγκυρίας, ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Α. Νεοφύτου σε συνέντευξή του στην εφ/δα «Πολίτης», (12/6) άνοιξε θέμα της ένταξης της Κύπρου στο ΝΑΤΟ-μετά την επίλυση του κυπριακού. Έστω και με αυτόν τον τρόπο τίθεται το ερώτημα: είναι σκόπιμο να γίνει η Κύπρος μέλος του ΝΑΤΟ; Το ουσιώδες θέμα, κατά την άποψή μου, είναι πως η πολιτική, η γεωπολιτική, η διαδρομή της Κύπρου (Κυπριακού) βεβαιώνουν ότι κάθε τέτοια συζήτηση είναι άκρως επιζήμια. Το κυπριακό είναι στα αζήτητα της διεθνούς κοινότητας, καμμία κινητικότητα και «ημείς άδομεν». Πώς;

Ότι χρειάζεται η Κύπρος, στο δικό μας μέγεθος, για να αλλάξουν τα πράγματα, το έχει η ΕΕ- ασφάλεια, θεμελιώδεις ελευθερίες, προγράμματα σε υποδομές και ανοικοδόμηση, μεταβατικές διατάξεις, κεκτημένο, ειδικές ρυθμίσεις για την Τ/Κ οικονομία κλπ. Με τη συμμετοχή της ΕΕ σε ένα νέο πλαίσιο ασφαλείας όπως το περιγράφει ο ΓΓ του ΟΗΕ στο Πλαίσιό του. Σημείο 1: «τερματισμός του μονομερούς επεμβατικού δικαιώματος και της Συνθήκης Εγγυήσεως. Να αντικατασταθεί από ένα στιβαρό σύστημα διασφαλίσεων: το οποίο να είναι πολυμερές/διεθνές με τη συμμετοχή αρκετών χωρών». Σημείο 2, «αποχώρηση στρατευμάτων για να φτάσουμε τα επίπεδα των στρατευμάτων του 1960». Η ΕΕ ως

σώμα και ορισμένες χώρες μέλη της, μπορούν να λάβουν μέρος σε μια τέτοια κοινή δράση με τον ΟΗΕ.

Αυτά δεν συνιστούν έναν άπιαστο στόχο. Είναι εφικτοί στόχοι, εφόσον θέλουμε και εφόσον αξιοποιούμε πρόσωπα που θα τα κάνουν εφαρμόσιμη πολιτική (διαβούλευση/πρόταση/στήριξη). Όταν ο Αναστασιάδης διέλυε το διαπραγματευτικό τοπίο στη Γενεύη, ο πρόεδρος της Επιτροπής Ζαν Κλοντ Γιούνκερ είχε ήδη ανακοινώσει (Ιανουάριος, 2017) οικονομική στήριξη της λύσης της τάξης των 3.2δισ ευρώ.

Η Ιρλανδία που εργάστηκε προς αυτή την κατεύθυνση πέτυχε να διασφαλίσει σημαντική υποστήριξη σε προγράμματα συμφιλίωσης, ενσωματωμένα στον κοινοτικό προϋπολογισμό-ακόμα και προγράμματα για να εργοδοτήσει παλιούς αντάρτες του IRA

Η Κύπρος δεν χρειάζεται να γίνει μέλος καμμιάς στρατιωτικής συμμαχίας. Τα δικά μας προβλήματα συνιστούν πεδία για άσκηση της πολιτικής, της διπλωματίας, της συμβιβαστικής συμπεριφοράς. Όμως, τίποτε δεν πέφτει έτσι, αυτόματα, κάτω από τη μηλιά. Πέφτουν μήλα μόνο αν θέλουμε, αν εργαστούμε, αν πείσουμε. Το παιχνίδι έχει κανόνες. Αν λες όχι σε όλα, αν προτιμάς κάτι άλλο και δεν το λες, αν καταγγέλεις μόνο, μένεις στάσιμος. Αλλά η καταγγελία δεν είναι ικανή συνθήκη για να αλλάξει τη μοίρα των ανθρώπων!

7. 3+ 1στην άμμο!, 15/05/2022

Οι δημόσιες σχέσεις έχουν το ρόλο τους στην άσκηση διπλωματίας. Όλες οι χώρες ενδιαφέρονται γι' αυτές. Ύστερα κάθε χώρα κάνει τη σούμα-τι απέδωσαν, τι όχι, τι μπορεί να αλλάξει κλπ. Οι περίφημες τριμερείς. Είδηση από το ΓΤΠ: «τηλεδιάσκεψη των Υπουργών Εξωτερικών ΗΠΑ, Κύπρου, Ελλάδας, Ισραήλ (3+1)» στις 10/5

Σημείο 1: «Οι τέσσερις Υπουργοί Εξωτερικών αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με τη συγκρότηση μιας προσέγγισης «περιφερειακής πολυμέρειας» στην Ανατολική Μεσόγειο».

Τι ακριβώς σημαίνει «Περιφερειακή πολυμέρεια» για την Κύπρο; Σχεδόν τίποτα, καθώς δεν μπορεί να μπει σε πραγματική «πολυμέρεια»-μόνο στις τηλεδιασκέψεις. Μια διατύπωση που ευνοεί μόνο το Ισραήλ και τον περιφερόμενο, μονοθεματικό «τουρκολόγο», Ν. Δένδια.

Οι υπουργοί «συμφώνησαν στη διατήρηση της πολιτικής δυναμικής του σχήματος 3+1». Καμμία διαφωνία. Το σχήμα 3+1 να διατηρήσει τη δυναμική του. Ωστόσο, μέσα στην «δυναμική» αυτή δεν έγινε κάποια αναφορά στη δυναμική του Eastmed. Δεν ήγειρε το θέμα ο Ι. Κασουλίδης στον Α. Μπλίνκεν ή στο Γ. Λαπίντ; Ζει ο Eastmed, ή όχι; Επίσης στο ανακοινωθέν γίνεται αναφορά σε «κοινή τους δέσμευση για προώθηση της ειρήνης, της σταθερότητας και της ευημερίας στην Ανατολική Μεσόγειο». Προφανώς η Κύπρος δεν μπορεί

να είναι εξαγωγέας «ειρήνης, σταθερότητας και ευημερίας». Είναι η ίδια πηγή αστάθειας και κινδύνων εξαιτίας του άλυτου κυπριακού. Στρατιωτική κατοχή, διαλυμένη ΑΟΖ, μη συμμετοχή στη Ζώνη Σένγκεν.

Η εγκατάλειψη του Πλαισίου Γκουτέρες (2017) και η αντικατάσταση της διαδικασίας επίλυσης με κατ' ευφημισμό τριμερείς, έδωσε την εξής σούμα για την Κύπρο:

Πλήρες τέλος στις διακοινοτικές συνομιλίες

Αποδυνάμωση/ήττα Ακιντζί

Εμβάθυνση της διχοτόμησης

Άνοιγμα 3.5% στο Βαρώσι

Πλήρης έλεγχος της κυπριακής ΑΟΖ από τουρκικά πολεμικά πλοία-με εξαίρεση τα Νότια παράλια

Eastmed τέλος

Τερματισμός κάθε ερευνητικής εργασίας από το Nautical Geo

Παταγώδης αποτυχία της πολιτικής των κυρώσεων κατά Τουρκίας

Η πολιτική «από το παρα τρίχα της λύσης, στο παρα τρίχα της διχοτόμησης», έχει πρωταγωνιστές-και κομπάρσους. Παιχνίδι στην άμμο σχεδιασμένο από παράκτια υλικά. Εδώ και χρόνια το κυπριακό υπεξ έχει οργανώσει μια δική του «σχολή» σκέψης στην αντιμετώπιση του κυπριακού.

Επιφανείς εκπρόσωποι της (Τζιωνής, Χριστοδουλίδης, Μαυρογιάννης) όταν επηρέαζαν εξελίξεις, είτε στο Προεδρικό, είτε στο υπεξ, είχαν έναν πολύ σαφή προσανατολισμό:

Η σχολή αυτή επιθυμεί να διεξάγονται συνομιλίες για να μην μας πουν «αδιάλλακτη πλευρά». Το ανώτατο στάδιο της γραμμής της αυτής είναι «συνομιλίες». Να δείχνουμε ότι θέλουμε συνομιλίες και εάν οι περιστάσεις το επιτρέψουν να κάνουμε και μερικές! Ως εκεί!

Δεν αναγνωρίζει και δεν αποδέχεται την έννοια της πολιτικής ισότητας που προκύπτει από όλα τα ψηφίσματα του ΟΗΕ-άσχετο αν τα επικαλούνται σε ξένους διπλωμάτες. Δεν αναγνωρίζει και δεν αποδέχεται την μία Τουρκοκυπριακή ψήφο στο Υπουργικό Συμβούλιο-σε αντικατάσταση του συστήματος του veto για πρόεδρο/αντιπρόεδρο όπως προβλέπεται στο Σύνταγμα Ζυρίχης-Λονδίνου. Στην αντίληψη αυτής της σχολής το κυπριακό δεν μπορεί να επιλυθεί, κατά συνέπεια, το θέμα είναι το πώς να διαχειριστούμε τους ενοχλητικούς απεσταλμένους του ΟΗΕ και πώς θα μιλούμε για συνομιλίες, ξανά συνομιλίες κλπ.

Αυτή η γραμμή οδηγεί στην de facto «δεύτερη καλύτερη λύση»- συντήρηση της υπάρχουσας κατάστασης πραγμάτων. Στην ερώτηση για τις επιπτώσεις αυτής της γραμμής, η απάντηση που προέρχεται από την «σχολή» αυτή είναι γνωστή: θα περιμένουμε να αλλάξουν οι συνθήκες, να ενισχυθούμε, «πάλι με χρόνια» κλπ

Οι επιφανείς εκπροσώποι αυτής της σχολής αφιέρωσαν χρόνο στα ευρωπαϊκά ζητήματα και γνωρίζουν αρκετά γύρω από τις διαδικασίες στις Βρυξέλλες. Εντούτοις, επειδή διαθέτουν βαθιά εδραιωμένες πεποιθήσεις στο κυπριακό, ποτέ δεν δοκίμασαν να πουν στην κοινή γνώμη πώς δουλεύει η έννοια της «πολιτικής ισότητας» μέσα στην ΕΕ. Ποτέ δεν μπήκαν στον κόπο να πουν δημόσια γιατί μια μικρή νήσος όπως η Κύπρος έχει έναν Επίτροπο, όπως και μια μεγάλη χώρα και έξι Ευρωβουλευτές, ενώ πληθυσμιακά θα είχε έναν. Η «σχολή» σκέψης του υπεξ δεν έχει να προσφέρει κάτι στην εξέλιξη της νήσου. Αναμασά, με παραλλαγές, τις θεωρίες Δούντα. Οι πάντες όμως στο διεθνές πεδίο μάς έχουν καταλάβει, ιδιαίτερα μετά την αποθέωση του αμοραλισμού στο Κραν Μοντάνα και στο Μον Πελεράν. Ο ΟΗΕ δεν δέχεται ξανά συνομιλίες χάριν των συνομιλιών. Γι' αυτό ο ΓΓ του ΟΗΕ Α. Γκουτέρες, μετά το μάθημα στο Κραν Μοντάνα, άλλαξε προσέγγιση: μιλούσε μόνο για συνομιλίες «στοχευμένες στο αποτέλεσμα».

Για λόγους που σχετίζονται με την σημερινή κατάσταση πραγμάτων στο νησί, κανένα σημαντικό Μέτρο Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, όπως αυτά που εισηγείται εδώ και πέντε μήνες ο υπεξ κ Ι. Κασουλίδης, δεν μπορεί να προχωρήσει. Σημαντικά ΜΟΕ μπορεί να εξελίσσονται ταυτόχρονα με συνομιλίες πάνω στα κεντρικά ζητήματα όπως τα καλύπτει ο ΓΓ στο από 6 Σημεία Πλαίσιο του της 30ης Ιουνίου 2017. Μεμονωμένα ΜΟΕ, ερήμην της πορείας του συνολικού

διαπραγματευτικού πλαισίου, οδηγούν σε αποκλίνουσες πορείες και χωριστικές εξελίξεις. Όταν ένας ε/κ ηγέτης, όπως ο Ν. Αναστασιάδης, ζητά «σταδιακή αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας ως κράτος -μέλος από την Τουρκία» με διαλυμένο το διαπραγματευτικό πεδίο, στην ουσία οδηγεί τα πράγματα σε μια de jure αναγνώριση της υπάρχουσας κατάστασης πραγμάτων.

Πρακτικά, από τη μια η διεθνώς αναγνωρισμένη Κυπριακή Δημοκρατία, και από την άλλη, ακριβώς δίπλα μια «Ταϊβάν» εις διπλούν-σε έδαφος και θάλασσα...

8. Ο αδύναμος κρίκος, 01/05/2022

Το έτος 2004 συνιστούσε την «εκδήλωση» ενός μεγάλου γεωπολιτικού σχεδίου:

Ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, 1η Μαΐου 2004

Έναρξη ενταξιακών συνομιλιών Τουρκίας-ΕΕ (3/10/2004)

Επίλυση των ελληνοτουρκικών διαφορών στο Αιγαίο με προσφυγή στο ΔΔ της Χάγης (ενδεικτικά 3/10/2004 ή 3/10/2005)

Με την στήριξη των μεγάλων δυνάμεων της ΕΕ-Γερμανία (Γ. Φίσερ), Γαλλία (Ζ. Σιράκ), Μ. Βρετανία (Ρ. Κουκ). Με εργασία

Κρανιδιώτη, οι ΗΠΑ άλλαξαν πολιτική και ο Ρ. Χόλμπρουκ στήριξε το σχέδιο. Το σχέδιο περιελάμβανε λύσεις σε διαφορετικά θέματα σε συνάρτηση με τα στάδια διεύρυνσης της ΕΕ. Οι χειρισμοί του τότε προέδρου (2004) δεν είχαν να κάνουν με το πραγματικό σχέδιο που υπέβαλε ο ΟΗΕ. Εμφάνισε στην κοινή γνώμη μια διαφορετική εκδοχή του. Με τοξικό και διαιρετικό λόγο επιχείρησε να βγάλει την ομοσπονδιακή λύση από την ατζέντα της ε/κ κοινότητας.

Το 2004 δεν ήταν μια στατική χρονολογία. Θα μπορούσε να ήταν ο Οκτώβριος του 2004 ή ο Δεκέμβριος του 2005-δύο ημερομηνίες που «έδεναν» με την εξέλιξη της ευρωτουρκικής σχέσης. Αναβολές ή προσαρμογές σε ένα δεδομένα (2004 ή 2005) είναι μια συχνή πρακτική στο διεθνή χώρο-ρουτίνα στην Ευρωπαϊκή πρακτική. Αν η επιδίωξη του τότε προέδρου ήταν ειλικρινής, άνετα θα έπαιρνε 2 ή 3 σημαντικές αλλαγές στο σχέδιο του ΟΗΕ. Δεν ήταν, όμως, η επίλυση μέσα στη σφαίρα των ενδιαφερόντων του.

Πολλοί Ε/Κ θέτουν τον δικαιολογημένο προβληματισμό γιατί είμαστε «μόνοι». Μάς διαφεύγει συχνά το γεγονός πως είναι η Ε/Κ ηγεσία που κατέστρεψε ένα μεγάλο γεωπολιτικό σχέδιο και παραμένει αδύναμος κρίκος σε όσα ακολούθησαν. Μια στρατεύματα κατοχής, η Κύπρος, δεν μπορεί να γίνει παίκτης σταθερότητας, πρώτο για τον εαυτό

της και ύστερα συμπαίκτης για συνέργειες λ.χ. στους αγωγούς μεταφοράς ενέργειας.

Είναι ρεαλιστική η εκτίμηση πως το Κραν Μοντάνα (2017) περιείχε ένα σημαντικό νέο στοιχείο- όπως η εισήγηση ΓΓ του ΟΗΕ για τερματισμό των επεμβατικών δικαιωμάτων.

Ωστόσο, το υπόστρωμα για τους χειρισμούς του νυν προέδρου κτίστηκε πάνω σε προηγούμενη κακοτεχνία:

Έλεγχος του εσωτερικού σκηνικού

Αδιαφορία για τις επιπτώσεις από την πάροδο του χρόνου

Κλασικό το παράδειγμα αδιαφορίας για τις επιπτώσεις από την πάροδο του χρόνου, συνιστούν τα θέματα ενέργειας.

Ο Ν. Αναστασιάδης σχολιάζοντας δηλώσεις Μ.

Τσαβούσογλου για τους αγωγούς ενέργειας, είπε πως «αν πραγματικά θέλει (η Τουρκία) να συνομιλούμε τότε θα πρέπει να αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία». Η αναγνώριση δεν υφίσταται από το 1964. Θα γίνει τώρα; Προφανώς όχι. Μάθαμε να κοροϊδεύουμε τους εαυτούς μας.

Σαν στρουθοκάμηλοι να σφίγγουμε το κεφάλι μας στην άμμο, μήπως έτσι αλλάξει η πραγματικότητα. Ο Ν.

Αναστασιάδης συνέχισε καλώντας την Τουρκία «να αποδεχθεί την πρόσκληση μας είτε για διάλογο προς καθορισμό των διαχωριστικών γραμμών μεταξύ της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Τουρκίας ή να προσφύγουμε σε επιδιαιτησία». Για να προωθηθούν τα πιο πάνω, ο τέως υπεξ Ν. Χριστοδουλίδης έστειλε με fax σχετικό αίτημα στην τουρκική πρεσβεία στην Αθήνα. Σε μια στοιχειωδώς σοβαρή

χώρα θα είχε αποπεμφθεί ο υπουργός ως γραφικός-fax σε πρεσβεία χώρας που δεν υπάρχουν διπλωματικές σχέσεις σε έδαφος άλλης χώρας! Αλλά στη δική μας χώρα έχουμε άλλους «κανονισμούς». Προφανώς το έστειλε εις γνώσιν του Αναστασιάδη και αντί να αποπεμφθεί, θέλει να γίνει και υποψήφιος για τις προεδρικές του 2023! Σχολίασε επίσης το σενάριο, αν προκρίνει αγωγό από το Ισραήλ στην Κύπρο και πλωτή μονάδα υγροποίησης στην Κύπρο: «Δεν είναι θέμα της Κύπρου, είναι θέμα τετραμερούς απόφασης Κύπρου, Ισραήλ, Ελλάδας, Ιταλίας. Συνεπώς, δεν είναι θέμα της Κύπρου».

Οι ηγεσίες, ως γνωστόν, βλέπουν τις πολιτικές προεκτάσεις. Όλα τα άλλα είναι θέμα των εταιριών. Αυτές έχουν τον ουσιαστικό λόγο, αυτές διαθέτουν τα κεφάλαια, εκτιμούν το κόστος και πόσο κέρδος θα έχουν, αν πάρουν αυτή ή την άλλη απόφαση. Για να μην παραδεχθεί ότι όλη η υπόθεση με τον αγωγό EastMed ήταν ένα πολιτικό παιχνίδι για εσωτερική κατανάλωση, σχολιάζει ότι «τα πάντα θα εξαρτηθούν από τη μελέτη που διεξάγεται με χρηματοδότηση της ΕΕ». Σε διάλεξη του κορυφαίου εμπειρογνώμονα Χ. Έλληνα λέχθηκε δημόσια ότι ο αγωγός EastMed ήταν σε λίστα σε προκαταρκτικές μελέτες στην ΕΕ, μια ανάμεσα σε εκατοντάδες άλλες. Στη συνέχεια αφαιρέθηκε...

Οι πολιτικές του ποδαριού οδηγούν σε διαρκώς και πιο πολύπλοκα αδιέξοδα. Η ζημιά σε ορισμένα επίπεδα είναι ανεπανόρθωτη. Δυστυχώς, η σημερινή κατάσταση πραγμάτων έχει ξεπεράσει και αυτό ακόμα το «όραμα» Ντενκτάς («δύο κράτη δίπλα δίπλα»). Ίσως, ούτε ο πείσμων Ντενκτάς δεν θα μπορούσε να φανταστεί ότι κάποια μέρα θα βλέπαμε εξελίξεις πέρα ακόμα και από τη δική του λογική.

Την 1 Μαΐου 2022 συμπληρώνονται 18 χρόνια από την ένταξη της νήσου στην ΕΕ. Η Ε/Κ ηγεσία δεν μπόρεσε να αξιοποιήσει το μέγιστο πλεονέκτημα της ένταξης. Αυτό είναι το κλειδί για να κατανοήσουμε τα σημερινά δεδομένα. Η πρωτοπορία της Κύπρου στον ενταξιακό δρόμο υποχρέωσε την Άγκυρα σε σημαντικές αποφάσεις. Όπως ήταν το άνοιγμα σημείων διέλευσης στην «Πράσινη Γραμμή» στις 23 Απριλίου 2003 αμέσως μετά την υπογραφή της Συνθήκης Προσχώρησης στη Στοά του Αττάλου-16 Απριλίου 2003. Η ένταξη στην ΕΕ δεν άλλαξε τις παραμέτρους στη διαχείριση του κυπριακού. Ο καταλύτης έμεινε ανενεργός. Η καλύτερη «συνταγή» για να επανέλθουμε στην κλασσική μας συνήθεια-την καταγγελία ως υποκατάστατο της πολιτικής...

9.Ενέργεια, αγωγοί και ευκαιρίες, 10/04/2022

Η βοηθός υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Β. Νούλαντ στη διάρκεια της επίσκεψής της στην Τουρκία μίλησε στην εφ/δα «Χουρριέτ», 6/4: «Είμαστε βέβαιοι ότι είναι προς το

συμφέρον μας να έχουμε ισχυρές σχέσεις μεταξύ Τουρκίας και Ισραήλ, τόσο εμπορικές όσο και ενεργειακές σχέσεις».

«Θα χρειαστεί να γίνουν νέες ανακαλύψεις αερίου και νέοι αγωγοί στην ανατολική Μεσόγειο». Στη Λευκωσία μίλησε για τον Eastmed: «Πιστεύουμε ότι αυτό είναι πολύ ακριβό, μη οικονομικά βιώσιμο και θα διαρκέσει πάρα πολύ».

Άλλοι ενεργούν με σχέδια και αποστολές, άλλοι περνούν τον καιρό τους διακηρύσσοντας ευχολόγια πάσης φύσεως. Στις 5/4 στην Αθήνα συνομιλίες στο πλαίσιο μιας «τριμερούς» συνάντησης των υπεξ Ελλάδας, Ισραήλ, Κύπρου. Σύμφωνα με το ανακοινωθέν οι συνομιλίες «εστιάστηκαν στην περαιτέρω ενδυνάμωση της στενής τους συνεργασίας σε διάφορους τομείς, όπως η ενέργεια, η πολιτική προστασία, η οικονομία και η καταπολέμηση της τρομοκρατίας με απώτερο στόχο την προώθηση ειρήνης, ασφάλειας, σταθερότητας και ευημερίας στην Ανατολική Μεσόγειο».

Είναι το ίδιο ακριβώς ανακοινωθέν που βγαίνει μετά από κάθε συνάντηση εδώ και τρία χρόνια-τουλάχιστον οι υπηρεσιακοί παράγοντες δεν κουράζονται να γράψουν κάποιο νέο! Είναι δυνατόν κύπριος υπεξ να συμφωνεί με την φράση «προώθηση ειρήνης, ασφάλειας, σταθερότητας και ευημερίας στην Ανατολική Μεσόγειο» χωρίς καμμιά αναφορά στο άλυτο κυπριακό; Είναι δυνατόν να εκδίδονται ανακοινωθέντα για «ειρήνη, ασφάλεια, σταθερότητα, και ευημερία» ως η Κύπρος να είναι Μάλτα;

Από την άλλη, η εφ/δα «Τουρκίγε» (6/4) σε ρεπορτάζ υπό τον τίτλο «το Ισραήλ επέλεξε τον βορρά για τον αγωγό φυσικού αερίου» γράφει πως «ισραηλινοί ειδικοί είναι της άποψης ότι η εναλλακτική της τδβκ είναι η πιο οικονομική γραμμή για τη μεταφορά αυτού του φυσικού αερίου στην Ευρώπη. Οι εργασίες για τον αγωγό μήκους 450 χλμ, ο οποίος θα μεταφέρει ισραηλινό φυσικό αέριο στην Ευρώπη μέσω Τουρκίας, έχουν ξεκινήσει».

Σε μια γενικότερη βάση, αν παρακολουθήσει κάποιος τις συνήθεις παρεμβάσεις στη Λευκωσία (πρόεδρος, αρκετοί κομματικοί παράγοντες, οι περισσότεροι Ευρωβουλευτές) θα διαπιστώσει ότι συναγωνίζονται ο ένας τον άλλο για το ποιος ασκεί την πιο επιθετική κριτική στην Τουρκία. Ενώ το αποτέλεσμα αυτής της προσέγγισης είναι γνωστό, δεν προβληματιζόμαστε αν πάει κάτι λάθος. Η ρητορεία αυτή αφήνει παγερά αδιάφορους όλους τους άλλους-όπως μάς λένε καθημερινά τόσες εξελίξεις. Αν (οι συνομιλητές μας) δεν σηκώνονται να φύγουν, κλείνουν τα ακουστικά τους. Μάς προσέχουν μόνο όταν μιλούμε για κοινά συμφέροντα, για κοινά ευρωπαϊκά ζητήματα, πως η μη επίλυσή του κυπριακού ακρωτηριάζει κάθε ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στην Α. Μεσόγειο κοκ. Αλλά για να τα πεις, πρέπει να θέτεις από μόνος σου το ερώτημα: «ξέρω τι θέλω; Αν δεν ξέρω εγώ, τότε ποιος άλλος θα ξέρει;». Μέσα σε αυτή την πολιτική σύγχυση, χιλιάδες Τουρκοκύπριοι την 1/4 οργάνωσαν μαζικές διαδηλώσεις κάτω από τον τίτλο «όχι στην κοινωνική

εξαφάνιση και τη φτώχεια». Στήριξη στην παναπεργία προσέφεραν τα κόμματα της αντιπολίτευσης.

Την προηγούμενη ημέρα ο Μ. Τσαβούσογλου δήλωσε πως «η τουρκική πλευρά έκανε επικοδομητικές και δημιουργικές ιδέες, καλή προσπάθεια, αλλά η αδιάλλακτη νοοτροπία της Ε/Κ πλευράς υπονόμει όλες τις προσπάθειες λύσης. Αυτή η νοοτροπία, που κατέστρεψε το κράτος εταιρικής σχέσης το 1963, απέρριψε το σχέδιο Ανάν το 2004. Το 2017 εγκατέλειψε το τραπέζι στο Κραν Μοντάνα. Τώρα, όταν είπαμε «η ομοσπονδία δεν μπορεί να υπάρξει πλέον» άρχισαν να αγκαλιάζουν αυτό το μοντέλο».

Παραδόξως δεν υπήρξε κάποια αντίδραση από τον Ν. Αναστασιάδη ή από στενούς συνεργάτες του στις πιο πάνω δηλώσεις Τσαβούσογλου. Η Μινέ Ατλί, η νέα πρόεδρος του Κόμματος Κοινοτικής Δημοκρατίας (ΤDP)-Κόμμα που πρόκειται στον Μ. Ακιντζί, δίνει μια προοδευτική διάσταση στα πράγματα. Σε συνέντευξή της σημειώνει πως,

«Ο Μ. Ακιντζί έκανε ότι μπορούσε για τη λύση του Κυπριακού. Υπεύθυνος για την αρνητική εξέλιξη στη διαδικασία αυτή είναι και ο Νίκος Αναστασιάδης. Αν αυτός έκανε ένα βήμα μπροστά, αυτή τη στιγμή θα κάναμε αυτή τη συνέντευξη σε μια επανενωμένη Κύπρο. Όμως δεν ήθελε μια δημοκρατία με διαφάνεια και ισορροπίες».

«Όσο πιο πολύ μιλούν για μια λύση δυο κρατών, τόσο περισσότερο πρέπει να μιλούμε εμείς για λύση ΔΔΟ. Όσο πιο

πολύ μας υποβάλλουν ότι είμαστε Τούρκοι, τόσο πιο πολύ πρέπει να διεκδικούμε την κυπριακή μας ταυτότητα».

«Στόχος της είναι μια ενωμένη Κύπρος, σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα, καλλιέργεια της κουλτούρας της ειρήνης. Όχι μια μονοδιάστατη κοινωνία, αλλά μια πολύχρωμη κοινωνία με διαφορετικά χρώματα, μυρωδιές». (Πηγή: «Διάλογος», συνέντευξη στην Ελ. Κωνσταντίνου), 27/3/22)

Όλα τα πιο πάνω δείχνουν πόσο πολύπλοκα έχουν γίνει τα πράγματα μετά το Κραν Μοντάνα. Αλλά και πόσες δυνάμεις στην Τ/Κ κοινότητα είναι παρούσες στις προσπάθειες για να μείνει ανοικτός ο δρόμος για την επίλυση. Η Ε/Κ κοινότητα έμαθε να μην δρα με βάση την πολυπλοκότητα των φαινομένων. Αλλά δυνατότητες υπάρχουν. Οι ευκαιρίες κτίζονται. Η ρεαλιστική ανάγνωση της επικαιρότητας δείχνει ότι μετά τις προεδρικές εκλογές του Φεβρουαρίου, 2023 μπορεί να προκύψουν ευκαιρίες. Αλλά για να προκύψουν χρειάζεται η Λευκωσία να εργαστεί με βάση τους κανόνες του παιχνιδιού, όχι με βάση τους πανηγυρικούς της κάθε επετείου. Οι εξωτερικοί παίκτες αναμένουν να δουν κάποιο σήμα. Χωρίς επίλυση του κυπριακού οι αγωγοί ενέργειας θα τρέχουν ερήμην μας. Χωρίς να αξιοποιούμε τα σημεία των καιρών, κανένας δεν θα μας λάβει στα σοβαρά υπόψη!

2. Μαρμαρωμένε ς πολιτικές, 03/04/2022

Η ε/κ ηγεσία διεκδικεί να τιμωρηθεί η Τουρκία στα διεθνή φόρα. Εφόσον γίνει αυτό, τότε η Τουρκία θα αποδυναμωθεί και θα κάνει αυτό που θέλουμε. Ας πούμε το παράδειγμα με τους S300, ας πούμε το παράδειγμα με τις κυρώσεις την τελευταία τριετία. Επειδή στην πολιτική μόνο το αποτέλεσμα έχει σημασία, ας θέσουμε το ερώτημα; Πέτυχε ή απέτυχε αυτή η διεκδίκηση; Αν πέτυχε πότε και πώς εκδηλώθηκε η επιτυχία; Αν απέτυχε γιατί απέτυχε και ποια είναι η εξήγησή της; Παρακολουθούμε τις ειδήσεις για το Ουκρανικό και βλέπουμε ότι η Τουρκία κερδίζει εντυπώσεις διεθνώς, χάρις στην ισορροπημένη πολιτική της έναντι των εμπολέμων. Τι θέλαμε να κάνει; Προφανώς να γίνει μέρος των προβλημάτων για να χαίρονται στη νήσο οι προφήτες-«είδες που το λέγαμε; Καταρρέει η Τουρκία...».

Τα δεδομένα δείχνουν πως η ηγεσία της Ε/Κ κοινότητας δεν έχει πετύχει κάποιο μεγάλο στόχο, παρά τις μεγαλοστομίες σε επετείους και στα κυριακάτικα μνημόσυνα. Γιατί, κατά κανόνα, αποτυγχάνουμε;

Γιατί δεν συλλαμβάνουμε τα σημεία των καιρών

Γιατί γινόμαστε δέσμιοι μιας ρητορείας που μάς καθηλώνει στην ακινησία.

Γιατί πιστεύουμε πως το «δίκαιο» φέρνει «βοήθεια» και όχι πως τα κοινά συμφέροντα κινητοποιούν την αλληλεγγύη.

Οι άλλοι κινούνται και όταν εσύ μένεις ακίνητος τότε... πέφτεις. Κινήσεις, συνέργειες, νέοι ρόλοι. Για όσους θέλουν να είναι παίκτες στην εποχή που διαγράφει το Ουκρανικόν:

A. Ισραήλ με Αίγυπτο, Μπαχρέιν, ΗΑΕ, Μαρόκο στις 27 Μαρτίου σε συνάντηση στην έδρα του πρώτου. Συν ΗΠΑ. Πραγματική πενταμερής: Στο πιάτο η συνεργασία των πέντε κατά της επιρροής του Ιράν στην Μ. Ανατολή. Νέα περιφερειακή αρχιτεκτονική οικοδομείται. Ποιος θυμάται τις περίφημες τριμερείς στη Λευκωσία και αλλού! Πυροτεχνήματα! Εικονικές τριμερείς οι οποίες σύμφωνα με ανακοίνωση του κυπριακού υπεξ αποκτούν «Μόνιμη Γραμματεία Τριμερών Μηχανισμών Συνεργασίας με χώρες της περιοχής και Εθνικό Συντονιστικό Μηχανισμό για θέματα Τριμερών Συνεργασιών», 6/2/ 2021. Απίστευτο αλλά έτσι ακριβώς γράφει η ανακοίνωση!

B. Αγωγοί ενέργειας από την Μ. Ανατολή και την Α. Μεσόγειο στην Ευρώπη μέσω Τουρκίας. Στις διαδρομές, Ισραήλ, Τουρκία, Αίγυπτος. Κόμβος το Τζεϊχάν στην Ν. Τουρκία. Η Turkiye (28/3) γράφει: «Υπό το πρίσμα των ανακαλύψεων στη Μεσόγειο, περίπου 5 δις κυβικά μέτρα αερίου ενδέχεται να προέρχονται από το Ισραήλ αυτή τη στιγμή, 20 δις κυβικά μέτρα μπορεί να προέρχονται από τις ανακαλύψεις στο νότιο κομμάτι της Κύπρου».

Γ. Η Γερμανική δεξαμενή σκέψης «Konrad Adenauer» εισηγείται «προώθηση της συνεργασίας Βερολίνου-Άγκυρας για να αντιμετωπιστούν τα ενεργειακά προβλήματα και οι προκλήσεις ασφαλείας». Το έγγραφο υπογραμμίζει «τον αυξανόμενο ρόλο της Τουρκίας ως στρατηγικού ενεργειακού κόμβου για την Ευρώπη για την μεταφορά ΦΑ από την Κασπία, την Κ. Ασία, την Μ. Ανατολή και την λεκάνη της Α. Μεσογείου».

Δ. Σύμφωνα με είδηση του Reuters στις 26/3, ο ευρωπαίος Υπεξ Ζοζέπ Μπορέλ δήλωσε πως «το Ιράν και οι παγκόσμιες δυνάμεις είναι πολύ κοντά σε συμφωνία που θα ανανεώσει την συμφωνία για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν του 2015» (οι 8 παγκόσμιες δυνάμεις είναι: ΗΠΑ, Ρωσία, Κίνα, ΜΒ, Γαλλία, Γερμανία, ΟΗΕ, ΕΕ).

Ε. Νέα προσέγγιση ανάμεσα στην Γαλλία, την Τουρκία, και την Ιταλία. «Θα συζητήσουν για το αντιπυραυλικό σύστημα Eurosam, την κοινοπραξία Γαλλίας-Ιταλίας», Συζητήσαμε αυτό το θέμα με τον Ντράγκι όπως το συζητήσαμε και με τον Μακρόν» δήλωσε ο Τ. Ερτογάν.

ΣΤ. Προηγήθηκαν: Ομαλοποίηση των σχέσεων Αρμενίας-Τουρκίας. Βήματα προσέγγισης Ισραήλ-Τουρκίας με τον

ισραηλινό πρωθυπουργό Μπένετ να μεταβαίνει στην Άγκυρα και τον Τσαβούσογλου στην Ιερουσαλήμ. Συνάντηση Ερτογάν-Μητσοτάκη με στόχο μια «θετική ατζέντα» στις Ελληνοτουρκικές σχέσεις.

Ζ. Μέσα σε όλη την κοσμογονία των ανακατατάξεων, η Κύπρος εμφανίζει αταλάντευτη συνέπεια στην απραξία. Δεν έχει να πει τίποτε. Απούσα σε όλα. Ο Αναστασιάδης πήγε στην τελευταία σύνοδο κορυφής της ΕΕ και έβγαλε ανακοίνωση από 700 λέξεις για να πει πώς «θέλει ΔΔΟ» και πόσο καλά είναι τα ΜΟΕ. Όταν την είχε επί του συγκεκριμένου (Έξι Σημεία, Πλαίσιο Γκουτέρες) και με σοβαρό Τ/Κ ηγέτη, έκανε τα πάντα για να την εξοντώσει. Μαρμαρωμένες πολιτικές για όσους έχουν επιλέξει την «ασφάλεια» της απραξίας. Όσο χάνουν την ουσία, τόσο το ρίχνουν στις... δηλώσεις. Το κυπριακό στο ψυγείο και ο Κασουλίδης με ΜΟΕ. Με μηδενικό αποτέλεσμα και βέβαια με υψηλό κόστος για όλη την Κύπρο. Η νομοτελειακή εξέλιξη μιας πολιτικής που βασίστηκε στο ψέμα και την παραπλάνηση.

Η μόνη επιτυχία αφορούσε την πολιτική που οδήγησε στην ένταξη της νήσου στην ΕΕ. Κανένας κυπριακός σχηματισμός δεν στήριξε τα «δύο Ελσίνκι»-6 Μαρτίου 1995, 11 Δεκεμβρίου 1999. Στο Ελσίνκι 1, η Κύπρος εξασφάλισε τον καθορισμό ημερομηνίας για έναρξη ενταξιακών συνομιλιών

και η Τουρκία εξασφάλισε ημερομηνία για έναρξη της Τελωνειακής της Ένωσης με την ΕΕ. Στο Ελσίνκι 2 η Κύπρος πέτυχε ένταξη, με ή χωρίς λύση, και η Τουρκία τον καθορισμό ημερομηνίας για έναρξη ενταξιακών συνομιλιών. Η ρεαλιστική ανάγνωση αυτής της στρατηγικής προτείνει και σήμερα ευκαιρίες. Αλλά για να προκύψουν χρειάζεται η Λευκωσία να εργαστεί με βάση τους κανόνες του παιχνιδιού, όχι με βάση τους πανηγυρικούς της ημέρας. Οι άλλοι αναμένουν να δουν κάποιο σήμα. Χωρίς επίλυση οι αγωγοί ενέργειας θα τρέχουν ερήμην μας, χωρίς αγωγούς δεν επιλύονται (μερικώς) μεγάλα ευρωπαϊκά ζητήματα. Χωρίς να αξιοποιούμε τα σημεία των καιρών, κανένας δεν θα μας παίρνει στα σοβαρά!

**3. Ενεργειακό
σκάκι. Μόνο
για παίκτες,
20/03/2022**

Παράξενο πράγμα η ιστορία. Άλλοτε προβλέψιμη, άλλοτε απρόβλεπτη. Άλλοτε την κάτω βόλτα, άλλοτε την άνω. Μερικές φορές εκεί που όλα φαίνονται στάσιμα, μπορεί να αλλάξει ο ρους των πραγμάτων. Ενίοτε το απρόβλεπτο, το τυχαίο γράφει ιστορία.

Κυπριακό: Εδώ και 5 χρόνια στα αζήτητα. Το Ουκρανικό φέρνει τα πάνω κάτω. Νέα δεδομένα, νέες προτεραιότητες.

Όλοι σχεδιάζουν εκ νέου τις χθεσινές πολιτικές τους. Οι ενεργειακές πολιτικές έρχονται στην επιφάνεια, πολλοί αναζητούν νέες λύσεις σε παλαιά προβλήματα. Στο τραπέζι η ενεργειακή αυτονομία της ΕΕ. Φυσικό αέριο, αγωγοί, συμμαχίες. Δύσκολα θέματα, άλλο οι επιθυμίες, άλλο οι δυσκολίες. Αυτή η εξέλιξη φέρνει στις ευρύτερες συζητήσεις και την δυνατότητα η Κύπρος να παίξει ένα ρόλο σε μια ευρύτερη σκακιέρα. Δεν εννοώ τις παιδαριώδεις ανακοινώσεις της υπουργού εμπορίου ή το δίκτυο της παραμυθολογίας ότι «ο Eastmed ξανάρχεται».

Στα σχέδια που κυοφορούνται για τους ενεργειακούς πόρους στην Α. Μεσόγειο και την μεταφορά τους στην Ευρώπη συζητούν Ερτογάν-Χέρτζοκ, Μητσοτάκης-Σίσι. Ο προηγούμενος υπουργός ενέργειας του Ισραήλ εκτίμησε πως ο αγωγός Ισραήλ- Τουρκία θα κόστιζε δύο δις- EastMed πάνω από 7 δις. Η Κύπρος με την τυφλή πολιτική του διδύμου Αναστασιάδη-Χριστοδουλίδη έθεσε τον εαυτό της στην εξέδρα. Δεν έκλεισε οριστικά το θέμα, η Κύπρος έχει δυνατότητες αν παίξει με τους όρους του παιχνιδιού για να έχει ρόλο.

Οι άλλοι παίκτες δείχνουν την κατεύθυνση,
Ισραήλ, Τουρκία από Λεβιάθαν σε Τζεϊχάν
Αίγυπτος, Λιβύη, Κρήτη

Η παράκαμψη της Κύπρου οφείλεται στο άλυτο κυπριακό και τις περιπλοκές των σχέσεων Κύπρου Τουρκίας εξαιτίας του

(μη αναγνώριση ΚΔ από Τουρκία, μη οριοθετημένες θαλάσσιες ζώνες). Ο Τ/Κ ηγέτης Ε. Τατάρ ζήτησε στις 17/3 όπως ο αγωγός από Ισραήλ σε Τουρκία, να περνά από την Καρπασία. Και ως κανονικός ντενκτασικός συμπλήρωσε: «έτσι θα μεγαλώσει η σημασία της τδβκ!»

Τα παράξενα της ιστορίας: το Ουκρανικό γεννά ανατροπές. Τι ακριβώς κάνει η κυβέρνηση; Κρατά τηλεσκόπιο και σχολιάζει. Έπαθε κόπωση καταγγέλλοντας την τουρκική αδιαλλαξία-για να κρύψει από κάτω της το μέγα σκάνδαλο με τα «χρυσά διαβατήρια». Να όμως που οι δυνατότητες έρχονται αλλά ο υπεύθυνος λείπει συχνά σε ταξίδι για δουλειές. Έτσι όλα εξελίσσονται με τον πιο σκληρό τρόπο για την Κύπρο:

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ψήφισε στις 8/3 «τέλος στα χρυσά διαβατήρια»

Ψήφισε επίσης να εισαχθούν γενικοί κανόνες για τις «χρυσές βίζες»

Στη Μόσχα σε σύσκεψη υπό τον Πούτιν 24/2 για αξιολόγηση των επιπτώσεων από τις κυρώσεις ήταν παρών «τουλάχιστον ένας Κύπριος πολίτης», που τώρα είναι στη λίστα της ΕΕ για «στοχευμένα μέτρα». (Πηγή, «Καθημερινή», 12/3)

Τι προτείνει αυτό το διάστημα ο Ν. Αναστασιάδης; Τίποτε. Εξελίχθηκε σε κανονικό παρία μέσα στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι: Με 7 χιλιάδες «χρυσά διαβατήρια». Αρμόδιες πηγές της ΕΕ λένε στην εφ/δα «Καθημερινή» ότι «το διαβατήριο ή η βίζα δεν προστατεύει από κυρώσεις». Επίσης

«ότι η διαδικασία επί παραβάσει κατά της Κύπρου παραμένει ανοικτή», 12/3.

Με «χρυσό» ρουσφέτι στον Σ. Λαβρόφ μέσα σε μία νύχτα, 10/ 2017 (πηγή: «Πολίτης» 28/8/2019)

Ο Ν. Αναστασιάδης γνωρίζοντας τι ακριβώς έκανε, αρνήθηκε να πάει στο πρώτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για το Ουκρανικό. Θα εκφωνούσε ομιλία στο Ντουπάι! Ενημέρωσε Μισέλ και έκλεισε Μητσοτάκη να τον εκπροσωπήσει. Ύστερα αποφάσισε να πάει αλλά όλοι γνωρίζουν! Στο Συμβούλιο Υπουργών Εξωτερικών ο τέως κύπριος υπεξ Ν.

Χριστοδουλίδης κατάφερε να χάσει όλες τις κυπριακές συμμαχίες/μόνος σύμμαχός του η Αυστρία- και η Ελλάδα από ανάγκη. Κατάφερε να βγάλει το κυπριακό από την ευρωπαϊκή ατζέντα, να του γυρίσουν την πλάτη σχεδόν όλοι οι υπουργοί εξωτερικών γιατί δεν ήξερε, αλλά (κυρίως) ούτε ήθελε να μάθει πως παίζεται το ευρωπαϊκό παιχνίδι. Μόνη του έγνοια ήταν ο μονοπώληση των ειδήσεων και η προπώληση «χρυσόσκονης» (κυρώσεις, τριμερείς, «ασπίδα απροστασίας») για να γίνει υποψήφιος πρόεδρος!

Οι αντιφάσεις της ε/κ ηγεσίας:

Από την μια δεν θέλει λύση. Από την άλλη θέλει κυρώσεις κατά της Τουρκίας.

Από την μια καλεί σε αλληλεγγύη για την Κύπρο όπως αυτή με την Ουκρανία. Αλλά όταν η λύση ήταν εκεί (2004), η τότε ηγεσία παρεμπόδισε την ΕΕ να πει την γνώμη της (αποκλεισμός Φερχόϊγκεν από ΡΙΚ).

Από την μια ρωτά «πού είναι η ΕΕ» αλλά όταν ο Γιούνκερ (Γενεύη, 2017) ανακοίνωσε 3.2δισ βοήθεια για την λύση, η μόνη αγωνία τους ήταν να μην το μάθουν οι ιθαγενείς.

Από την μια γκρινιάζει γιατί ο Λαβρόφ και ο Σολτς πήγαν στην Τουρκία για το Ουκρανικό. Από την άλλη δεν διερωτάται γιατί όλοι οι εξάαιρετοι φίλοι μας (Π. Γκριν, Μ. Ρόττε, Χ. Μορατίνος, Γ. Φερχόϊγκεν, ύστερα Γιούνκερ, Φ. Μογκερίνι, Έ. Έιντε κ.ά) που εργάστηκαν για την ενωμένη Κύπρο, εξαφανίστηκαν από τον χάρτη.

Έστειλε ο τέως ο πρόεδρος της Επιτροπής Ζαν Κλοντ Γιούνκερ ως αντιπρόσωπό του στις συνομιλίες στη Λευκωσία, τον Πήτερ Βαν Νούφελ. Έλαβε την ερώτηση: ο «Θα ξαναπηγαίνατε για την ίδια αποστολή;

ο Όχι

ο Αν ήταν εντολή;

ο Τότε θα προτιμούσα να πάρω σύνταξη!»

Από την μια σκεφτόμαστε «γιατί δεν μας βοηθούν», από την άλλη δεν διερωτούμαστε τι καταλαβαίνουν οι άλλοι για μας, ή αν γνωρίζει κανένας (εντός και εκτός Κύπρου) τι ακριβώς θέλει η Ε/Κ ηγεσία για να βοηθήσουν. Για να λάβεις

υποστήριξη χρειάζεται καθαρή πολιτική για να επιλύσεις ένα ευρωπαϊκό πρόβλημα. Χρειάζεται αξιοποίηση του κοινοτικού τρόπου σκέψης (όχι αυτού του κινήματος των αδεσμεύτων). Χρειάζεται αξιοπιστία και σοβαρότητα.

12. Στροφές κορυφής στην Α. Μεσόγειο, 13/03/2022

Συνομιλίες Ερτογάν- Χέρτζοκ στην Άγκυρα, Κ/πολη. Σήμερα Ερτογάν-Μητσοτάκης στην Κ/πολη. Εξελίξεις κάτω από την σκιά του Ουκρανικού. Στη συνάντηση Ερτογάν- Χέρτζοκ (9/3) όλα τα διμερή ήταν στην ατζέντα -εμπόριο, τουρισμός, επενδύσεις, αποκατάσταση κανονικών διπλωματικών σχέσεων, η ενέργεια. Όλα άλλαξαν με την ήττα Νετανιάχου. Οι πόρτες δείχνουν αλλαγή σελίδας. Ο Χέρτζογκ μίλησε καθαρά στη Λευκωσία στις 2/3 με αποδέκτες όλους τους παίκτες της περιοχής: «Η τραγωδία στην Ουκρανία αποτελεί υπενθύμιση για την ανάγκη να εργαστούν όλοι μαζί για την προστασία των συμφερόντων τους. Αυτό θα είναι το μήνυμα που θα δώσω στην Τουρκία κατά την εκεί επίσκεψη μου, αφού πιστεύω στη συνεργασία όλων των λαών». Οι συνομιλίες Ισραήλ-Τουρκίας επιχειρούν να καλύψουν το χαμένο έδαφος: εκτεταμένες εμπορικές σχέσεις, η Τουρκία ως σημαντικός τουριστικός προορισμός ισραηλινών, (Αττάλεια, κυρίως), η αξιόλογη κοινότητα ισραηλινών που ζει στην Κ/πολη. Η παρουσία Νετανιάχου έκλεινε την πόρτα.

Ύστερα η διστακτικότητα του Ισραήλ να κάνει βήματα επικαλούμενο το απρόβλεπτο των κινήσεων του Ερτογάν. Προηγήθηκαν επαφές σε υπηρεσιακό/προπαρασκευαστικό επίπεδο-προφανώς ξεπεράστηκαν οι ταλαντεύσεις και δόθηκαν διαβεβαιώσεις.

Το επόμενο μεγάλο θέμα: το ισραηλινό φυσικό αέριο από το Λεβιάθαν στην Τουρκία (Τζεϊχάν, νότια παράλια) ή και η μεταφορά του στις ευρωπαϊκές αγορές-κυρίως δραστηριοποιείται η ENI. Υπάρχει η προηγηθείσα εργασία-υπουργοί ενέργειας Γ. Στέινιτς και Β. Αλπαϊράκ, Κ/πολη-13/10/16. Ακολούθησε οπισθοδρόμηση στις διπλωματικές σχέσεις, κυρίως λόγω του παλαιστινιακού και της διαφωνίας της Άγκυρας σχετικά με την απόφαση των ΗΠΑ να μεταφέρουν την πρεσβεία τους από το Τελ Αβίβ στην Ιερουσαλήμ. Οι ΗΠΑ άνοιξαν το χορό της ανατροπής επί του πεδίου με το περίφημο non paper του υπουργείου εξωτερικών τους-έξω από το τραπέζι ο EastMed ως μη βιώσιμο project αλλά ουσιαστικά έτσι άνοιξαν το δρόμο για επανασυγκόλληση τω σχέσεων Τουρκίας-Ισραήλ. Επίσης, οι ΗΠΑ έβαλαν «πάγο» στο ελληνοαιγυπτιακό σύμφωνο, ως επίσης και στο τουρκολιβυκό-καθώς στερούνται μιας ευρύτερης νομικής εγκυρότητας. Τώρα,

Οι εξελίξεις στην Ουκρανία,

Οι κυρώσεις κατά της Ρωσίας,

Οι παρενέργειες των κυρώσεων,

Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για μια στρατηγική απεξάρτησης από το ρωσικό φυσικό αέριο, Οι συνομιλίες Ερτογάν- Χέρτζογκ ανοίγουν μιν με προσεκτικά βήματα αλλαγή στις τουρκοϊσραηλινές σχέσεις. Στο πάνω ράφι τα θέματα ενέργειας: οι φθηνότερες και γρηγορότερες λύσεις συνηγορούν υπέρ της λύσης Λεβιάθαν- Τζεϊχάν.

Συνάντηση Ερτογάν-Μητσοτάκη σήμερα στην Κ/πολη. Ο Κ. Μητσοτάκης μίλησε (10/3) για «μετρημένες και ρεαλιστικές» προσδοκίες. Η ρωσική εισβολή στην αλλάζει τις προτεραιότητες της διεθνούς κοινότητας και διαφοροποιεί αισθητά την ευρωπαϊκή ατζέντα. Αν οι ίδιοι οι παίκτες (Ελλάδα, Τουρκία), δεν αναλάβουν πρωτοβουλίες για να βρουν κανάλια συνεννόησης, ουδείς θα επιβάλει στους δύο τους κανόνες για την πρόοδο-αυτό έδειξε η προηγηθείσα Γερμανική μεσολάβηση.

Η Τουρκική πλευρά θεωρώντας ότι πιέζεται έντονα από διάφορες συνεννοήσεις με συμμετοχή του Ισραήλ, έστειλε πλοία της σε μη οριοθετημένες θαλάσσιες ζώνες θεωρώντας τις «τουρκική υφαλοκρηπίδα». Η Ελλάδα ανακοίνωσε μόνη της «ελληνική υφαλοκρηπίδα» που παραβίαζε η Τουρκία- ωστόσο, διεθνή νομική ομπρέλα έχει μόνο η συμφωνία της με την Ιταλία. Το τελευταίο διάστημα οι δύο πλευρές παράγουν μόνο blame game. Μπορούν οι δύο χώρες να

βρουν τρόπο συνεννόησης υπό αυτές τις συνθήκες; Δύσκολο σε αυτό το στάδιο, καθώς,

Οι δύο χώρες διανύουν εκλογικό έτος: Τουρκία, Ιούνιος, 2023, Ελλάδα, ίσως μετά το καλοκαίρι του 2022 πρόωρες εκλογές.

Οι διερευνητικές συνομιλίες καρκινοβατούν. Όλα με το ζόρι.

Οι διάουλοι επαφής Δένδια-Τσαβούσογλου έχουν, πρακτικά, διακοπεί.

Ο Μ. Τσαβούσογλου σε tweet του γράφει για τον «φίλο μου Ν. Δένδια ότι μοναδικό του χόμπι, η δυσφήμιση της Τουρκίας. Τέτοια αφοσίωση και τόση προσπάθεια ξοδεύονται σε τέτοιες ανοησίες. Τόσο λυπηρό!» (26/2).

Ο Ν. Δένδιας απάντησε: «μόνο επιζήμιο θα είναι για την Τουρκία να επιχειρήσει να αξιοποιήσει καιροσκοπικά την συγκυρία στην Ουκρανία».

Τα ΜΜΕ στην Ελλάδα δεν αφήνουν περιθώρια για αξιόλογους χειρισμούς από την πλευρά Μητσοτάκη-αυτό το σύστημα που ο ίδιος έφτιαξε, σήμερα τον έχει βραχυκυκλώσει στην πολιτική της καταγγελίας. Όταν ο Γ. Καρτάλης τείνει προς Αυτιάν, δεν χρειάζεται να προστεθεί κάτι άλλο...

Από τις δηλώσεις του Κυβερνητικού Εκπροσώπου στην Αθήνα Γ. Οικονόμου δεν προκύπτει κάποια αναφορά ότι ο Έλλην υπεξ Ν. Δένδιας θα συνοδεύσει στην Κ/πολη τον Κ. Μητσοτάκη- η απουσία ομιλεί αφεαυτής.

Κάθε αναφορά στις Ε/Τ σχέσεις επαναφέρει στην επικαιρότητα το μείζον θέμα: διερευνητικές συνομιλίες και εάν αυτές δεν επιτύχουν, προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης με προηγούμενη υπογραφή συνυποσχετικού ανάμεσα στις δύο χώρες. Τα δεδομένα δείχνουν πως οι δύο χώρες βρίσκονται πολύ μακριά από αυτό, παρά το γεγονός ότι υπάρχει πλούσιο υλικό προς αξιοποίηση στα συρτάρια των υπουργείων εξωτερικών. Οι εκτεταμένες συγκλίσεις του 2003 δείχνουν πως όταν υπάρχει η πολιτική βούληση όλα είναι εφικτά. Αλλά από τότε μέχρι σήμερα άλλαξαν πολλά. Υπό αυτές τις συνθήκες η σημερινή συνάντηση είναι από μόνη της κάτι χρήσιμο.

13. Ελέφαντες με Road Map, 20/02/2022

Στο Ισραήλ ο κορυφαίος σύμβουλος του Τ. Ερτογάν Ιμπραήμ Καλίν και ο υφυπουργός Εξωτερικών Σεντάτ Ονάλ-16,17/2. Προετοίμασαν την επίσκεψη του προέδρου του Ισραήλ Ισαάκ Χέρτσογκ στην Τουρκία στις 9,10/3. Ο ΓΔ του ισραηλινού υπεξ Αλον Ushriz, σύμφωνα με άλλα δημοσιεύματα, ήδη ταξίδεψε στην Τουρκία για να συναντήσει τον Ι. Καλίν για την προετοιμασία της επίσκεψης Χέρτσογκ. Στην ατζέντα: ομαλοποίηση των σχέσεων, ανταλλαγή πρεσβευτών. Επίσης σύμφωνα με την «Χουριέτ» 15/2, «οι δύο χώρες θα ανακοινώσουν road map για την συνεργασία τους σε πολιτικές, οικονομικές, τουριστικές και

ενεργειακές υποθέσεις». Σε νέο δημοσίευμα (ΚΥΠΕ, 17/2) μαθαίνουμε πως «το Τελ Αβίβ δεν θέτει κανέναν όρο στην Άγκυρα για την βελτίωση των σχέσεων των δύο χωρών, όπως δήλωσε υψηλόβαθμη πηγή στην ισραηλινή εφημερίδα Jerusalem Post. Οι ίδιες πηγές αναφέρουν ότι το Ισραήλ εγκατέλειψε τον όρο της διακοπής των σχέσεων της Τουρκίας με τη Χαμάς και της απέλασης μελών της Χαμάς από την χώρα προκειμένου να βελτιώσει τις σχέσεις με την Άγκυρα». Παραταύτα, η Λευκωσία δείχνει το πέλαγος της παραπλάνης μέσα στο οποίο βαδίζουμε. Σε ομιλία του στη Λευκωσία ο Ν. Αναστασιάδης (13/2) είπε πως «θέλω να δω ότι το όραμα, όπως το είχα προδιαγράψει το 2013, μπορεί ακόμα να πραγματοποιηθεί». Μιλά για «όραμα» την στιγμή που έφτασε στο παγκόσμιο επίτευγμα να μην τον πιστεύει κανένας. Αλλά ο υπεξ Ι. Κασουλίδης πρωτοτύπησε δηλώνοντας πως «έχουμε ήδη αναθεωρήσει την πολιτική των κυρώσεων. Αντί των κυρώσεων θα παρουσιάσουμε Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης». Έτσι απλά, με μια δήλωση γυρίζουμε σελίδα! Έτσι, χωρίς αξιολόγηση, χωρίς αποτίμηση. Με μια δήλωση! Η εύκολη λύση για να μην ασχοληθούμε με το ουσιώδες: Δεν είναι ίδιος ο πρόεδρος; Μπορεί και την μια πολιτική, μπορεί και την άλλη, σαν να μην συμβαίνει τίποτε! Πού πάει τότε η δήλωση Αναστασιάδη στις 29/9/2020 ότι ζητώντας κυρώσεις «θα επιδιώξουμε να διασωθεί η αξιοπιστία και η αξιοπρέπεια της Ευρώπης;».

Ο Ι. Κασουλίδης ερωτηθείς από την «Καθημερινή» (13/2) «αν θα ζητήσουμε κυρώσεις εναντίον της Τουρκίας», δήλωσε πως «στόχος πλέον είναι να σωθεί η Αμμόχωστος, έστω και με ακριβό αντίτιμο». Αλλά όλοι γνωρίζουν ότι χωρίς πλαίσιο, χωρίς συνομιλίες, τίποτε δεν ευδοκιμεί στο κενό. Όλα όσα λέει ο Ι. Κασουλίδης λέγονται πολύ αργά. Όσοι σιωπούσαν στις κρίσιμες φάσεις, γνώριζαν και τις συνέπειες. Σιωπούσαν όμως! Τώρα κανένας δεν μάς παίρνει στα σοβαρά-το κυπριακό με ευθύνη Αναστασιάδη (2016, 2017) βγήκε εκτός διεθνούς ατζέντας. Όταν ήταν όλοι εκεί, σηκώθηκε και έφυγε. Τώρα όλοι είναι στην Ουκρανία. Δεν θα ασχολούνται μονίμως με τα κυπριακά παιχνίδια για εσωτερική κατανάλωση!

Η θαλάσσια ζώνη πέριξ της Κύπρου, ζει, επίσης, στον αστερισμό της οπισθοδρόμησης. Ο υπεξ της Τουρκίας Μ. Τσαβούσογλου δήλωσε πως «Ελλάδα και Ε/κ, προσπάθησαν 9 φορές να παραβιάσουν την υφαλοκρηπίδα της Τουρκίας, αλλά η Τουρκία δεν τους το επέτρεψε. Κάποιες φορές τις απέτρεψε με διπλωματικές μεθόδους, κάποιες με μέτρα που έλαβαν οι ναυτικές δυνάμεις του τουρκικού στρατού κάνοντας τις απαραίτητες προειδοποιήσεις». (πηγή: ΚΥΠΕ, 10/2). Δυστυχώς, μαθαίνουμε από τον υπεξ της Τουρκίας ότι 9 φορές το Nautical Geo δοκίμασε να κάνει έρευνες μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας και στα πέριξ της Κύπρου και «η Τουρκία δεν τους το επέτρεψε».

Η σιωπή της Λευκωσίας δείχνει κάτι. Υπό άλλες συνθήκες θα είχε βγάλει σχετική διάψευση. Γιατί όμως αποκρύβουν τα γεγονότα; Γιατί παραπλανούσαν περί Eastmed και εξέδιδαν πανηγυρικά δελτία τύπου περί Navtex για τις περιοχές που θα έκανε έρευνες το Nautical Geo;

Η αναφορά Τσαβούσογλου περί «υφαλοκρηπίδας της Τουρκίας» είναι προδήλως αβάσιμη. Μονομερής απόφαση δεν συνιστά αυτόματο δικαίωμα σε υφαλοκρηπίδα. Η Ελλάδα έχει υπογράψει συμφωνία μόνο με την Ιταλία. Η Ελληνοαιγυπτιακή συμφωνία όπως και η Τουρκολιβυκή, είναι περισσότερο πολιτικές διακηρύξεις. Η Κύπρος έχει υπογράψει διμερείς συμφωνίες με Αίγυπτο και Ισραήλ, όχι όμως στα δυτικά της. Οριοθετημένα δικαιώματα εκμετάλλευσης του βυθού προκύπτουν μετά από διμερείς/πολυμερείς συμφωνίες ή μετά από απόφαση του ΔΔ της Χάγης αφού τα μέρη συμφωνήσουν να προσφύγουν εκεί και υπογράψουν σχετικό συνυποσχετικό. Η διαχείριση του κεφαλαίου «θαλάσσιες ζώνες» από το δίδυμο Αναστασιάδη-Χριστοδουλίδη έφερε αυτά τα αποτελέσματα, καθώς εγκατέλειψε το χώρο της διπλωματίας και του διεθνούς πλαισίου και έπαιξε «τριμερή» ρουλέτα. Τα αποτελέσματα της στροφής τα μαθαίνουμε σιγά σιγά και η σιωπή του διδύμου τα λέει όλα! Οι εξελίξεις αυτές διασυνδέονται με άλλες, ειδικότερες, που συμβαίνουν, επίσης, στη Λευκωσία.

Ο τέως υπεξ Ν. Χριστοδουλίδης θα ανακοινώσει το άνοιγμα πολιτικού γραφείου ενόψει των προεδρικών εκλογών του 2023. Είναι καλόν να προσθέσει στο βιογραφικό του, πως συνέβαλε τα μέγιστα για να φέρει κοντά Ισραήλ και Τουρκία. Όταν παίζουν μπάλα οι ελέφαντες, ο κουτοπόνηρος μικρομεγαλισμός οδηγεί σε επικίνδυνα μονοπάτια.

Σε όλα τα μέσα έπαιξε η δήλωση της Αμερικανίδας Υφυπουργού Εξωτερικών Έρικα Όλσον (15/2) κάτω από τον τίτλο-«Καμία πολιτική χροιά δεν έχει η θέση των ΗΠΑ για τον αγωγό EastMed». Αλλά αν δεν έχει πολιτική χροιά, τότε τι ακριβώς έχει; Τα πάντα ρει. Με Νετανιάχου τριμερείς, EastMed, φιέστες. Τώρα ο Ισαάκ Χέρτσογκ στην Τουρκία για «ενεργειακές υποθέσεις». Ο αρμόδιος υπουργός επί των εξωτερικών θεμάτων από το 2018 έως πρόσφατα, σιωπά. Έχει άλλες δουλειές. Θέλει να ράψει κοστούμιν- επί των ερειπίων.

14. Σκόνη και θρύψαλα με EastMed, 23/01/2022

Μια περιήγηση σε δηλώσεις μιλά από μόνη της. Έχει το βαρέλι και άλλο πάτο; Έχει, γιατί προφανώς, έχει τρυπήσει η αξιοπιστία της Ε/Κ ηγεσίας. Ο Ν. Αναστασιάδης δήλωσε στις 18/1 πως «οι ενεργειακοί σχεδιασμοί της Κυπριακής Δημοκρατίας θα υλοποιηθούν κατά τον προσφορότερο τρόπο», ενώ ο Υπεξ Ι. Κασουλίδης μας ενημερώνει πως «ο τέως Υπεξ Ν. Χριστοδουλίδης ζήτησε από τον κύριο Λιλλήκα

να αναλάβει επικεφαλής της «Γραμματείας Τριμερών Συνεργασιών». Ο κ. Κασουλίδης υπέδειξε μάλιστα ότι ο ίδιος δεν προτίθεται να ανατρέψει την απόφαση του Νίκου Χριστοδουλίδη». (Πηγή: riknews.com.cy)

Δύο δηλώσεις που δείχνουν επίμονη σύγχυση σε στόχους και προτεραιότητες. Ο Ι. Κασουλίδης προσέθεσε επίσης ότι «η παρενόχληση από τουρκική φρεγάτα του ερευνητικού σκάφους Nautical Geo, δεν μπορεί να μείνει αναπάντητη». Πώς θα απαντήσει; Εξηγεί ότι «ασφαλώς θα γίνουν όλα τα απαραίτητα διαβήματα». Σε ποιον όμως θα γίνουν τα διαβήματα δεν διευκρίνησε. Ενώ έχει περάσει μια εβδομάδα από τότε, δεν έχουμε ενημερωθεί για κάτι. Όταν ρωτήθηκε αν θεωρεί ότι είχαν δημιουργηθεί κάποιες μεγάλες προσδοκίες σε σχέση με αυτό το έργο, ο υπεξ ανέφερε πως «εάν δημιουργήθηκαν μεγάλες προσδοκίες δεν προέρχονται εξ υπαιτιότητας της δικής μας πλευράς». (Πηγή, ΚΥΠΕ). Αλλά τότε από ποιους «δημιουργήθηκαν μεγάλες προσδοκίες»; Τα στοιχεία μιλούν από μόνα τους:

Είδηση από την Αθήνα με ημ. 2/1/2020:: «Αρχική δυναμικότητα του αγωγού σχεδιάζεται να είναι 10 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα αερίου ανά έτος, με δυνατότητα διπλασιασμού της στο μέλλον. Απλώνοντας ένα τόξο ευημερίας που διασχίζει την Ανατολική Μεσόγειο φτάνοντας μέχρι την Ιταλία και την Ευρωπαϊκή Ένωση».

Οι δηλώσεις:

Ο Ν. Αναστασιάδης δήλωσε πως «η συνεργασία μας έχει ωριμάσει σε τέτοιο βαθμό, ώστε να είμαστε σε θέση με πρακτικό, αλλά και πειστικό τρόπο να προωθούμε στρατηγικά έργα με ιδιαίτερη γεωπολιτική αξία. Η υλοποίησή του θα συμβάλλει έμπρακτα στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ»

Ο Κ. Μητσοτάκης τονίζει πως «η συμφωνία του Ζαπείου για τον EastMed έχει οικονομική, αναπτυξιακή, διπλωματική, αλλά και γεωστρατηγική διάσταση. Ένας από τους μεγαλύτερους αγωγούς φυσικού αερίου στον κόσμο»

Πλήρεις δηλώσεις Πηγή:

<https://primeminister.gr/2020/01/02/22848>

Ουδείς αισθάνεται την ανάγκη να απολογηθεί για την τόση παραπλάνηση. Ένας από τους πρωταγωνιστές του Eastmed, είναι ένα βήμα πριν από δικαστική καταδίκη για 3 υποθέσεις διαφθοράς. Ο Γενικός Εισαγγελέας του Ισραήλ Αβιχάι Μάντελμπλιτ συζητά κάποια συμφωνία με τον Β.

Νετανιάχου: μη συμμετοχή του στην πολιτική για 7 χρόνια έναντι μιας πιο ήπιας δικαστικής αντιμετώπισης. Ο τέως πρωθυπουργός του Ισραήλ έως τώρα δεν αποδέχεται τη «ρύθμιση», καθώς στα 80 του χρόνια, δεν θα έχει άλλη πολιτική καριέρα»

(σχετικά ρεπορτάζ

<https://www.haaretz.com/.../.premium.HIGHLIGHT-netanyahu...>

Ο δε Ν. Αναστασιάδης συνεχίζει να λέει τα ίδια λες και δεν τρέχει τίποτε. Σε συνέντευξή του στην εφ/δα «Καθημερινή», 16/1 δήλωσε πως «εάν το σχέδιο αυτό (για τον Eastmed) δεν είναι εφικτό, τότε είμαστε έτοιμοι να εξετάσουμε άλλες επιλογές». Αλλά αν δεν γνώριζε πως ήταν εφικτό, όφειλε να αναμένει την μελέτη βιωσιμότητας και μετά να μιλήσει ή να συνομιλήσει. Σε ρεπορτάζ την «Καθημερινή» στις 16/1 σημειώνεται πως «χθες στις 8.30 το πρωί το ερευνητικό σκάφος Nautical Geo υποχρεώθηκε από τουρκική φρεγάτα να φύγει από το τεμάχιο 1 της κυπριακής ΑΟΖ (σε περιοχή η οποία έχει δεσμευθεί με NAVTEX). Η τουρκική φρεγάτα κάλεσε τον καπετάνιο να μην εισέλθει στην περιοχή η οποία όπως είπε είναι τουρκική υφαλοκρηπίδα. Αυτή τη στιγμή το Nautical Geo βρίσκεται νότια του Βασιλικού».

<https://www.kathimerini.com.cy/.../stop-sto-nautical-geo...>

Ένα non paper του αμερικάνικου υπεξ οδηγεί σε πολλά συμπεράσματα.

Το αμερικάνικο υπεξ, ενώ θεωρεί «απαράδεκτη» την παρενόχληση του Nautical Geo», εκφράζει την απορία «για ποιο λόγο το ερευνητικό πλοίο επιχείρησε αυτές τις δραστηριότητες, όταν οι κυβερνήσεις της περιοχής φαίνεται να αντιλαμβάνονται ότι αυτό το σχέδιο αγωγού (EastMed) δεν είναι οικονομικά βιώσιμο».

Ο πρώην ειδικός σύμβουλος του Αμερικανού Προέδρου Ομπάμα Amos Hochstein δήλωσε (14/1) πως «δεν βλέπω την ανάγκη οι ΗΠΑ να στηρίξουν τον EastMed. Ο αγωγός

EastMed δεν θα ολοκληρωθεί επειδή είναι ένα πολύ ακριβό και πολύπλοκο έργο χωρίς οικονομική βιωσιμότητα. Καμία τράπεζα ή διεθνής χρηματοπιστωτικός οργανισμός δεν θα χρηματοδοτήσει τον αγωγό East-Med. Μπορείς να έχεις ένα αγωγό πολύ πιο φτηνά να πάει από το Ισραήλ μέσω Κύπρου στην Τουρκία. Και η Τουρκία είναι ήδη συνδεδεμένη με την Ευρώπη και όλους τους γείτονές της και επομένως έχει νόημα. Πολλοί προσπάθησαν να φέρουν λύση στο Κυπριακό αλλά είναι μια διαμάχη στο ψυγείο. Όλα είναι ψυχρά και παγωμένα, το μόνο πράγμα που αλλάζει στην περιοχή είναι η ανακάλυψη των υδρογονανθράκων γύρω από την Κύπρο».

<https://www.kathimerini.com.cy/.../amerikanos-prwin...>

Γιατί τώρα η παρέμβαση των ΗΠΑ; Γιατί σε μια ενδεχόμενη σύγκρουση ΝΑΤΟ-Ρωσίας με επίκεντρο την Ουκρανία, οι ΗΠΑ θέλουν την Τουρκία ακόμα πιο κοντά τους-και όχι βέβαια να ισορροπεί μεταξύ Ουάσιγκτον και Μόσχας. Έτσι αποφάσισαν να ξεκαθαρίζουν το σκηνικό στην Α. Μεσόγειο χωρίς να θίγουν τα συμφέροντα του Ισραήλ. Γι' αυτό αποφάσισαν να κλείσουν την στρόφιγγα: τέρμα η υπόθεση με τον EastMed. Πρώτα ενημέρωσαν τον Δεκέμβριο όλους τους συμμετέχοντες στην υπόθεση Eastmed (ΕΕ, Ελλάδα, Ισραήλ, Αίγυπτο, Κύπρο) και ύστερα διοχέτευσαν στα ΜΜΕ το περίφημο non paper. Μια εξέλιξη που ικανοποιεί πλήρως την Άγκυρα.

Ότι βλέπουμε αυτές τις μέρες είναι τα παράγωγα της εγκατάλειψης του ισχυρού Πλαισίου Γκουτέρες από τον Αναστασιάδη-αποχώρηση κατοχικών στρατευμάτων, τερματισμός επεμβατικών δικαιωμάτων, θεμελιώδεις ελευθερίες. Τώρα όμως ερμηνεύεται ως «μια διαμάχη στο ψυγείο...»

15. Με «Σουπιές» και εξαπτέρυγα!, 12/12/2021

Ο Τανζού Μπιλγκίτς, εκπρόσωπος τουρκικού υπεξ, δήλωσε στις 3/12 πως «η ε/κ διοίκηση παραχώρησε μονομερώς άδεια εξερεύνησης φυσικού αερίου στην ExxonMobil – Qatar Petroleum Partnership για το λεγόμενο τεμάχιο 5, αγνοώντας τα δικαιώματα της χώρας μας και των Τ/κ... Η Τουρκία όπως και προηγουμένως, έτσι και τώρα, δεν θα επιτρέψει ποτέ σε καμία ξένη χώρα, εταιρεία ή πλοίο να συμμετάσχει σε δραστηριότητες εξερεύνησης υδρογονανθράκων στις θαλάσσιες δικαιοδοσίες μας, και θα συνεχίσει να υπερασπίζεται αποφασιστικά τα δικαιώματα της χώρας μας και της τδβκ». Αμέσως απάντησε το Υπουργείο Εξωτερικών της Κύπρου: «Η εξερεύνηση και αξιοποίηση του τεμαχίου 5 αποτελεί αποκλειστικό και κυρίαρχο δικαίωμα της ΚΔ. Το τεμάχιο ήδη έχει οριοθετηθεί στη βάση του διεθνούς δικαίου μεταξύ των σχετικών παράκτιων κρατών, ειδικότερα της ΚΔ και της Αιγύπτου το 2003. Η ΚΔ θα συνεχίσει με

αποφασιστικότητα την πολιτική της στον τομέα των υδρογονανθράκων».

Είναι πραγματικά αξιοπερίεργο πως δεν διεξάγεται καμιά συζήτηση πάνω στο ζήτημα. Όλοι γνωρίζουν ποια τύχη θα έχει η πολιτική που αναφέρει το υπεξ της Κύπρου. Αυτή η πολιτική δοκιμάστηκε και απέτυχε στη θαλάσσια περιοχή «Σουπιά». Γιατί επιμένει η κυβέρνηση σε μια πολιτική που με βεβαιότητα θα πάει ανάποδα; Άγνωστον γιατί. Όλοι σιωπούν, ενώ όλοι γνωρίζουν! Σιωπούμε μπροστά στα πασιφανή γιατί στην κοινή γνώμη πέρασε η εικόνα ότι οι «τριμερείς» ότι είναι κάτι «καλόν», άρα κανένα κόμμα δεν θέτει το απλό ερώτημα. Ποιος πιστεύει ότι η Κύπρος έχει την ισχύ να επιβάλει αυτή την πολιτική που ανακοινώνει το κυπριακό υπεξ; Η φράση «η εξερεύνηση και αξιοποίηση του τεμαχίου 5 αποτελεί αποκλειστικό και κυρίαρχο δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας» είναι νομικά σωστή, αλλά δεν λειτουργούν έτσι οι διεθνείς σχέσεις- από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Τι έκανε η Κυπριακή Δημοκρατία όταν στις 9/2/18 το ιταλικό ερευνητικό πλοίο SAIPEM 12000, στο στόχο «Σουπιά» της κυπριακής ΑΟΖ, παρεμποδίσθηκε από πλοία του τουρκικού πολεμικού ναυτικού; Απολύτως τίποτα. Σταμάτησαν οι έρευνες. Ολοφάνερα τώρα τα πράγματα είναι πιο πολύπλοκα από το 2018 και αυτό όφειλε να λάβει υπόψη του το υπεξ.

Στις προσεγγίσεις του τύπου «μα, αφού έχουμε δίκαιο», ή «μα, να τα παραιτήσουμε», η απάντηση είναι απλή: Μια μικρή χώρα δεν μπορεί να είναι και απερισκεπτη. Μπορείς να δίνεις μάχες και να κερδίζεις εκεί που έχεις πλεονεκτήματα, όχι εκεί που χάνεις από χέρι! Γι' αυτό ενταχθήκαμε στην ΕΕ: για να αξιοποιήσουμε τα πλεονεκτήματά μας- αποχώρηση στρατού κατοχής, ασφάλεια, θεμελιώδεις ελευθερίες, κεκτημένο. Για να επιλύσουμε το κορυφαίο ζήτημα, για να «ανοίξει» η εξωτερική πολιτική της Λευκωσίας, όχι να τρέχει πίσω από τον φαύλο κύκλο κυρώσεων που δεν θα έρθουν και να γεμίζει την κυπριακή ΑΟΖ με τρύπιες «Σουπιές»!

Δεν φτάνει η απερισκεψία. Περισσεύει και η μικροπολιτική στις σχέσεις με τον ΟΗΕ και την ΕΕ. Ο δημοσιογράφος Μ. Δρουσιώτης έγραψε πως «τα έγγραφα που δημοσίευσε «ο Φιλελεύθερος» (για τις συνομιλίες στο Κραν Μοντάνα) προέρχονται από υποκλοπή και η διαρροή έγινε από το Προεδρικό». Καμμία διάψευση-η εφημερίδα είχε μια δημοσιογραφική επιτυχία, αλλά στη συνέχεια κανένας στο λόφο του προεδρικού δεν θέλησε να σχολιάσει κάτι από τη διαπίστωση Δρουσιώτη.

Το ΥΠΕΣ εγκατέστησε κάμερες στη «νεκρή ζώνη» σε συμφωνία με μια ισραηλινή εταιρεία. Επίσης πρόσθεσε πασσάλους και διάφορα συναφή στο «σημείο διέλευσης» στην οδό Λήδρας. Διαβουλευτήθηκε κάποιος με τα ΗΕ που (και)

με ε/κ υπογραφή επιτηρούν την «Πράσινη Γραμμή»; Διαβουλευτήκε κάποιος με την ΕΕ που (και) με ε/κ υπογραφή είναι σε ισχύ από τις 28 Απριλίου 2004 ο Κανονισμός της «Πράσινης Γραμμής»;

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έστειλε επιστολές στο υπουργείο εξωτερικών σχετικές με τα χρυσά διαβατήρια-«τερματίστε το πρόγραμμα, αντίκειται στους κανόνες μας». Τι έκανε η κυβέρνηση; Στα 6.500 διαβατήρια πρόσθεσε ακόμα 300 μετα τον «τερματισμό» του προγράμματος! Θυμίζω ότι η Βουλγαρία σε ανάλογη προειδοποίηση έκανε δύο! Μερικοί στη Λευκωσία έμαθαν να κάνουν διάφορα γνωρίζοντας ότι οι άλλοι (ΟΗΕ, ΕΕ) μιλούν διπλωματικά και, κατά κανόνα, πίσω από κλειστές πόρτες. Αν εκφραστούν διαφωνίες είναι βέβαιοι πως θα τις συγκαλύψουν, δεν θα το μάθει η κοινή γνώμη.

Υπάρχει κόστος από τα πιο πάνω; Ναι, κοστίζει στην Κύπρο-ένα νησί υπό κατοχή, χωρίς αξιοπιστία, με διπλή ατζέντα, με «θράσος» που δεν δικαιολογείται από καμμία από τις επιδόσεις μας. Οι άλλοι αντιδρούν: ψυχρές σχέσεις, κανένας διάδοχος Λουτ, κυρώσεις για το θεαθήναι, μελέτες για αποχώρηση της ΟΥΝΦΥΚΥΠ. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον η Κύπρος ψάχνει να μάθει υποψήφιους και να συγκροτήσει συμμαχίες για τις προεδρικές εκλογές του 2023. Τα παράξενα δεν απουσιάζουν. Υπουργοί του Ν. Αναστασιάδη

που μοίραζαν μαζί, στο ίδιο υπουργικό συμβούλιο, αβέρτα «χρυσά διαβατήρια», που γνώριζαν και σιωπούσαν, έρχονταν τώρα να μιλήσουν για «ανανέωση» και «καθαρότητα»! Πρόσωπα που κρατούσαν τα εξαπτέρυγα μιας διεφθαρμένης εξουσίας έκαναν πως δεν έβλεπαν μόνο και μόνο για να παίξουν, όταν έρθει ο χρόνος, τους υποψήφιους με το «καθαρό κολλάρο». Αλλά αν δεν υπήρχαν οι σιωπώντες υπουργοί δεν θα γινόταν η Κύπρος διεθνώς ρεζίλι, ούτε θα είχε η Κύπρος δύο διαδικασίες επί παραβάσει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Η κοινή γνώμη κινητοποιείται μαζικά όταν ένας υποψήφιος εκφράσει τα κύρια αιτήματα μιας συγκυρίας-εδώ του 2023. Μπορεί η Κύπρος να ανοίξει έναν δρόμο έξω από τον ίδιο φαύλο κύκλο; Δύσκολη υπόθεση. Ο κανόνας γνωστός, η εξαίρεση επίσης.

16. Αντι-Navtex...μέχρι το 23!, 07/11/2021

Στις 29/10 με σχετική ανακοίνωση η Κυπριακή Δημοκρατία αναφέρει πως «με δύο αντι-Navtex ακυρώνει τις δύο Navtex της Τουρκίας, η οποία δέσμευσε περιοχές στα ανοιχτά του κόλπου της Αμμοχώστου και γύρω από το Ακρωτήριο του Απ. Ανδρέα για ασκήσεις τον Νοέμβριο. Το Κέντρο Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης (ΚΣΕΔ), χαρακτηρίζει τις δύο Navtex της Τουρκίας «παράνομες αφού παραβιάζουν τα χωρικά ύδατα, την κυριαρχία και τα κυριαρχικά δικαιώματα της

Δημοκρατίας». Τι σημαίνει τις «ακύρωσε»; Ποια μέσα διαθέτει η Κυπριακή Δημοκρατία για να τις ακυρώσει; Στο διεθνοπολιτικό πεδίο όλοι μάς διαβάζουν και σίγουρα κουνούν το κεφάλι για τον τρόπο που ενεργεί το υπό τον Χριστοδουλίδη κυπριακό υπεξ.

Ο Ν. Αναστασιάδης με τους βοηθούς του, θριαμβεύουν στην πολιτική της παραμυθίας (παρηγοριά, παραμύθι, παράμυθος). Στις δυσκολίες η καταγγελία. Στις δύο Navtex με δύο αντι-Navtex. Η εικονική πραγματικότητα να δώσει την παρηγορία πως «έχουμε ισχύ» στη διάρκεια των δελτίων ειδήσεων των «8».

Ο, κατά δήλωση Αναστασιάδη, μέντοράς του, Γ. Κληρίδης, εκτιμούσε πως όσο είναι άλυτο το κυπριακό, ο φακελος «φυσικό αέριο», θα βρίσκεται στο ντουλάπι. Ο διάδοχός του κατόρθωσε το ακριβώς αντίθετο: ακινητοποίησε το ρόλο ΕΕ-ΟΗΕ, διέλυσε το διαπραγματευτικό τοπίο, κατέστρεψε τις πολλές δυνατότητες του ενεργειακού προγράμματος εμφανίζοντας στους κυπρίους ποικίλες τριμερείς με Σίσι και Νετανιάχου, ή και ενέργειες που δεν έχουν την απαιτούμενη πολιτική βάση για να αποδώσουν- East-Med, Navtex, αντι-Navtex, Nautical Geo.

Σύμφωνα με ρεπορτάζ της εφ/δας «Καθημερινή» «το ερευνητικό σκάφος Nautical Geo κινείται από τις 21/10 εντός του τεμαχίου 1 της κυπριακής ΑΟΖ και παρακολουθείται από μακρινή απόσταση από ένα τουρκικό πολεμικό πλοίο. Τον Σεπτέμβριο ανατολικά της Κρήτης δέχθηκε τουρκικές

προκλήσεις. Στην κυπριακή ΑΟΖ εισήλθε αρχές Οκτωβρίου. Δυο τουρκικές φρεγάτες το παρενόχλησαν με αποτέλεσμα να αγκυροβολήσει ανοιχτά του λιμανιού της Λάρνακας» (Α. Τομαράς, 22/10).

Η υπουργός Ενέργειας Ν. Πηλίδου μίλησε για γεωτρήσεις «Νοέμβριο με Δεκέμβριο το πολλή» (29/6). Στις 4/11 προσέθεσε πως «ο νέος γύρος ερευνητικών γεωτρήσεων ο οποίος αναμένεται να ξεκινήσει τέλος του χρόνου με τη γεώτρηση ExxonMobil και της Qatar Petroleum στο τεμάχιο 10...θα προσδιορίσουν σε μεγάλο βαθμό την ταχύτητα και τον τρόπο με τον οποίο θα αξιοποιηθούν οι υδρογονάνθρακες στην κυπριακή ΑΟΖ». Ο Τ. Μπιλγκίτς, εκπρόσωπος του τουρκικού ΥΠΕΞ απάντησε στην Ν. Πηλίδου πως «η ε/κ πλευρά ανακοίνωσε ότι θα ξεκινήσει νέα γεώτρηση τον Νοέμβριο. Εάν συμβεί αυτό, εμείς ως Τουρκία θα συνεχίσουμε να δίνουμε τις απαραίτητες απαντήσεις σε τέτοιες προκλήσεις προκειμένου να προστατεύσουμε τα δικαιώματα των Τ/Κ» (21/10).

Έχουμε ήδη αρκετά δεδομένα επί της θαλάσσης για να δούμε τις βασικές πτυχές του θέματος. Ο αγωγός EastMed είναι πολιτικό κατασκεύασμα, όχι ένα βιώσιμο, ενεργειακό project. Ποια εταιρεία θα επενδύσει πάνω από 7δισ σε μια περιοχή αστάθειας; Η ΕΕ κάνει στροφή στις ΑΠΕ. Το ρωσικό φυσικό αέριο έχει το απάνω χέρι στις τιμές. Επιπρόσθετα, απόσπασμα από την ομιλία Κ. Μητσοτάκη στη ΓΣ του ΟΗΕ δείχνει στροφή της Αθήνας σε κάποιον άλλο δρόμο: «Έχω ένα όραμα για την Ανατολική Μεσόγειο: Αντί να

συνεχίσουμε τις διαμάχες του προηγούμενου αιώνα για τους υδρογονάνθρακες -ένα αγαθό που χάνει την αξία του- θα πρέπει να ενώσουμε τις δυνάμεις μας (με την Τουρκία) και να συνεργαστούμε ενάντια στους νέους κοινούς εχθρούς- κλιματική κρίση, απειλή της παράνομης μετανάστευσης» (25/9).

Το Ισραήλ με την πρωθυπουργία Ν. Μπένετ, δεν δίνει την ίδια βαρύτητα στο ζήτημα με τις «τριμερείς» ή στα δίκτυα που δίνει το παρόν της η Κύπρος. Ο Νετανιάχου ήταν πεπεισμένος πως η μη λύση του κυπριακού εξυπηρετεί το Ισραήλ γι' αυτό και ο παρεμβατικός ρόλος του στη Λευκωσία έφερε αποτελέσματα.

Ποια εξήγηση υπάρχει για τις κινήσεις του Nautical Geo αυτή την περίοδο; Γιατί ο Ν. Αναστασιάδης θεωρεί ότι θα προχωρήσει κάτι, όταν όλα τα άλλα είναι διαλυμένα; Ποια πολιτική ή και στρατιωτική στήριξη διαθέτει; Πιθανώς να επιλέγει να αποστέλλει το Nautical Geo λίγο έξω από τη Λεμεσό για να δείξει στην κοινή γνώμη ότι το πρόγραμμα «υπάρχει» και «κάτι κινείται».

Κανένας φορέας στη νήσο δεν αντιδρά στην πολιτική των κενών λόγων και της παραμυθίας. Έχουμε εκπαιδευτεί σε αυτήν, αριστεύουμε από συνήθεια. Από την ανακοίνωση του Κέντρου Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης (ΚΣΕΔ) διαβάζω τις εκφράσεις: «παράνομες, παραβιάζουν τα χωρικά ύδατα, την κυριαρχία και τα κυριαρχικά δικαιώματα της Δημοκρατίας». Γιατί πιστεύουμε πως όσο πιο πολλές φορές

γράψουμε το «παράνομο» και «τα κυριαρχικά μας δικαιώματα», τα τουρκικά πολεμικά θα φύγουν μίαν ώρα ενωρίτερα; Διότι εμφανίζουμε την κενολογία ως «αντίδραση», ενώ τις ανακοινώσεις ως «δράση»! Μέσα σε μια χαοτική περίοδο λίγες φωνές διείδαν τις εξελίξεις και προέβλεψαν το συνολικό σκηνικό σε όλες τις διαστάσεις του. Ο πρώην πρωθυπουργός της Ελλάδας Κ. Σημίτης με μια δήλωση- «τορπίλλη» έδειξε πως το να βλέπεις πέρα από το συγκυριακό, είναι ένα σπάνιο πλεονέκτημα που δεν το βρίσκεις εύκολα στο σημερινό γιουσουρούμ της μικροπολιτικής. Σε ομιλία του στη Λευκωσία στις 30/11/13 σημείωσε πως «η σημερινή στιγμή, είναι μια στιγμή με δυνατότητες. Η ανεύρεση κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου στη λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου δημιουργούν προϋποθέσεις συνεργασίας, αλλά και ενέχουν τον κίνδυνο οριστικών ρήξεων».

17. Το ενεργειακό ταγκό σε νέους ρυθμούς, 07/03/2021

Η γεωπολιτική στην Ανατολική Μεσόγειο αλλάζει. Με αργούς ρυθμούς, αλλά κινείται. Όλοι οι παίκτες παίρνουν αποφάσεις και επιχειρούν να εντάξουν τα συμφέροντά τους μέσα από σε μια νέα οπτική. Η παρούσα κατάσταση πραγμάτων ζημιώνει όλους τους παίκτες, είτε παίζουν με τις εντάσεις, είτε προσπαθούν να παραμείνουν στη διπλανή γωνία, επωφελούμενοι της διπλωματίας τους αδράνειας.

Σημαντικά ζητήματα δεν αφορούν μονομερώς εθνικές υποθέσεις. Η υπόθεση λ.χ. με την ανεύρεση και αξιοποίηση φυσικού αερίου στις θαλάσσιες ζώνες της Α. Μεσογείου αποτελεί ένα τέτοιο χαρακτηριστικό παράδειγμα. Ένα άλλο αφορά τις οριοθετήσεις θαλάσσιων ζωνών, μια υπόθεση που απαιτεί συνεννοήσεις σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο ή και τα δύο μαζί με στόχο τις λύσεις που προτείνει το ΔΔ της Χάγης. Το Ισραήλ και η Αίγυπτος (πηγή, Ρόιτερς, 21/2) με τις υπογραφές των Υπουργών Ενέργειας Στέινιτς και Μόλλα, συμφώνησαν να κατασκευάσουν αγωγό «που να παίρνει το φυσικό αέριο από την (ισραηλινή) θαλάσσια ζώνη του Λεβιάθαν σε τερματικό στην Βόρεια Αίγυπτο για υγροποίηση»,

Στις 2/3 οι πρόεδροι Μακρόν και Ερτογάν είχαν βιντεοσυνομιλία με στόχο την επανασυγκόλληση της γαλλοτουρκικής σχέσης-ο δεύτερος δήλωσε πως «η συνεργασία μεταξύ Τουρκίας και Γαλλίας μπορεί να συνεισφέρει ιδιαίτερα στην ασφάλεια, τη σταθερότητα και στις προσπάθειες ειρήνευσης στον κόσμο». Ιδιαίτερη σημασία έχει το άνοιγμα της Άγκυρας στο Κάιρο, αφού προηγήθηκε κίνηση καλής θέλησης από τον πρόεδρο Σίσι. Ο Μ. Τσαβούσογλου (πηγή «Χουρριέτ», 3/3) «αφού καλωσόρισε τις ερευνητικές προσπάθειες της Καΐρου «που έχουν δείξει σεβασμό στην τουρκική υφαλοκρηπίδα», σημείωσε ότι «Τουρκία και Αίγυπτος θα μπορούσαν να διαπραγματευτούν την οριοθέτηση θαλάσσιων ζωνών στην

Α. Μεσόγειο εφόσον η ροή των πραγμάτων οδηγήσει σε αυτή την εξέλιξη».

Μέσα σε αυτό το πνεύμα των ανακατατάξεων δεν αποτελεί έκπληξη το εμφανώς «ανήσυχο» δημοσίευμα (πηγή, «ο Φιλελεύθερος», 4/3) ότι «η Λευκωσία δεν έτυχε οποιασδήποτε ενημέρωσης από την Αθήνα για συζητήσεις μεταξύ Κυριάκου Μητσοτάκη και Αμπντέλ Φατάχ αλ Σίσι για αλλαγή όδευσης του αγωγού της Ανατολικής Μεσογείου». Σύμφωνα με την ίδια πηγή, που συχνά απηχεί τις σκέψεις του προεδρικού, «το θέμα προέκυψε με δημοσίευμα της αθηναϊκής εφημερίδα «Το Βήμα» όπου γινόταν λόγος για σενάριο προκειμένου ο αγωγός EastMed να αλλάξει όδευση και να περάσει από την Αίγυπτο αντί από την Κύπρο, όπως είναι ο προγραμματισμός». Αυτό τις πιο πάνω ειδήσεις, «παγωμένα» ζητήματα τίθενται πάνω σε άλλη βάση: Με τις υπογραφές των Υπουργών Ενέργειας Στέινιτς και Μόλλα Ισραήλ και Αίγυπτος κάνουν θρύψαλα τους ευσεβείς πόθους στη Λευκωσία για τον East Med ή για ενεργειακό ταγκό Λευκωσίας/Τελ-Αβίβ και άλλα θορυβώδη. Κατά σύμπτωση, μια εβδομάδα πριν τη δημοσίευση της είδησης, ο Ν. Αναστασιάδης ήταν στο Ισραήλ, αλλά δεν έγινε γνωστό αν ενημερώθηκε από τον ισραηλινό πρωθυπουργό επί του θέματος. Προφανώς ο Β. Νετανιάχου ζύγισε τα πράγματα (East Med, Αίγυπτος) και αποφάσισε ότι η γρήγορη και πρακτική λύση βρίσκεται στις έτοιμες εγκαταστάσεις που διαθέτει η Αίγυπτος.

Η σχέση Αιγύπτου- Τουρκίας παραμένει εξαιρετικά πολύπλοκη-χωρίς διπλωματικές σχέσεις, εντάσεις εφ' όλης της ύλης-Μόρσι, εκλογή Σίσι, Λιβύη, ελληνολιβυκό σύμφωνο. Το βέβαιον είναι πως το Κάϊρο δεν επιθυμεί να προσθέσει νέα εύφλεκτη ύλη στο διμερές πακέτο-απόδειξη η ιδιαιτέρως προσεκτική διαχείριση της συμφωνίας για οριοθέτηση ΑΟΖ με την Ελλάδα σε σχέση με το Καστελλόριζο και τη γύρο ζώνη.

Ιδιαίτερης βαρύτητας παραμένει το ζήτημα στο οποίο κάνει αναφορά η εφ/δα «ο Φιλελεύθερος» για μια νέα συμφωνία ανάμεσα στον Κ. Μητσοτάκη και τον Α. Σίσι. Εφόσον ευσταθεί το δημοσίευμα, δείχνει πως η Αθήνα επιχειρεί μια εντυπωσιακή αποκόλληση από τις αδιέξοδες επιλογές Αναστασιάδη, γεγονός με βαρύτητα. Έως τώρα ο Κ.

Μητσοτάκης ακολουθούσε τη «γραμμή East-Med» και συμμετείχε στις άνευ νοήματος καλούμενες τριμερείς, τετραμερείς κλπ. Η διαρροή της είδησης και η εξ αυτής μη αποκρυβόμενη δυσαρέσκεια Αναστασιάδη, δείχνει πως η εικονική πραγματικότητα πάνω στην οποία εξελίσσονταν οι ελλαδοκυπριακές σχέσεις φαίνεται να φτάνει στο τέλος της.

Πίσω από όλες τις τωρινές εξελίξεις κρύβεται ο άγνωστος χ της γεωπολιτικής υπόθεσης «αστάθεια και σταθερότητα στην Ανατολική Μεσόγειο»: το άλυτο κυπριακό. Παλαιές συμμαχίες καταρρέουν, ή και αδυνατίζουν, νέες διεργασίες οικοδομούνται οι οποίες έχουν τον ίδιο κοινό παρονομαστή- αφήνουν τη Λευκωσία στο περιθώριο. Μια εξέλιξη απολύτως προβλέψιμη καθώς οι περιφερειακοί παίκτες γνωρίζουν

ποιος έχει την ευθύνη για το αδιέξοδο στο κυπριακό ή και ποιος οδηγεί τα πράγματα σε αλλεπάλληλα αδιέξοδα με στόχο να τους φέρει σε αντιπαράθεση με την Τουρκία και εξ' αυτού να συντηρεί την παρούσα κατάσταση πραγμάτων στο νησί. Καμμία χώρα δεν κερδίζει κάτι από αυτό το κλίμα, γι' αυτό και σταδιακά οι άλλες χώρες προσαρμόζουν την εξωτερική τους πολιτική πάνω στις win-win πολιτικές. Καθόλου τυχαίο το γεγονός πως το Ισραήλ έχει υποβαθμίσει την συμμετοχή του στις «τριμερείς», ή πως η Αίγυπτος φροντίζει να αφήνει ανοικτή την πόρτα για το «ένα βήμα» εμπρός στις σχέσεις της με την Τουρκία. Ιδιαίτερα πιο δύσκολο το ζήτημα των σχέσεων Ισραήλ-Τουρκίας. Παρά τις προσπάθειες των διπλωματών, η σχέση αυτή χρειάζεται χρόνο για να αποκτήσει momentum καθώς συναντά επιπρόσθετα «ερωτηματικά» στην κορυφή. Β. Νετανιάχου και Τ. Ερτογάν συμπαθούν τα βήματα σημειωτόν.

Η αξιολόγηση της κατάστασης στην Α. Μεσόγειο βεβαιώνει ότι «τα πάντα ρει». Όσοι στη Λευκωσία θεωρούν ότι με zoom meetings θα κρατήσουν τα πράγματα ακίνητα, έχουν σαφείς αποδείξεις ότι ήδη έχασαν. Αν θέλουμε να κράτησουμε τα πράγματα στη σημερινή τους στασιμότητα, δεν θέλουν οι άλλοι, γι' αυτό και κινούνται. Αν υπερεκτιμούμε τις δυνατότητές μας, αν αγνοούμε τα συμφέροντα και τις ικανότητες των άλλων, μένουμε θεατές των εξελίξεων και κερδίζουν μόνο, όλοι οι άλλοι.